

Een zwarte
bladzijde in de
Nederlandsche
Radio-geschiedenis

RADIO- EXPRES

N° 41
9 OCT. 1924.

NAAR PARIJS EN LONDEN
STEEFS PER K. L. M.
Vraagt winterdienstregeling en tarieven

20
CENT.

GENERAL RADIO CO.

Wij ontvingen juist van de fabriek een zending:

Nieuw model Condensators

met speciaal gevormde roteerende platen volgens „Square law principle“. Dit nieuwe type geeft **uniforme** golflengte verdeling over de geheele condensator-schaal (zeer in tegenstelling met condensators volgens gewoon model) en is dus onontbeerlijk voor werkelijk nauwkeurig werk.

De bekende Engelsche radio-expert Percy W. Harris zegt: „Ik ben van meening dat „rechte lijn“ condensators ieder nader type zullen verdringen“.

ZEND ONS SPOEDIG UWE BESTELLINGEN!!!

Firma W. BOOSMAN,

Instrumentmakers der Kon. Ned. Marine.

Warmoesstraat 97, Amsterdam. -- Telef 49103.

Ch. VELTHUISEN

Oude Molstraat 18

Tel. 12412 — Anno 1891

DEN HAAG.

EEN ZELDZAAM GOEDE LUIDSPREKER

.. IS WEL DE BABY STERLING. ..

U taxeert hem op minstens f 55.-
terwijl de prijs niet hooger is
dan f 36.-.

PRIJSCOURANT GRATIS.

WEDERVERKOOPERS RABAT.

TELEFUNKEN Thoriumlampen.

Type R E 83 — Duitsche voet

Type R E 89 — Fransche voet

Gloeispanning: ca. 2,5 Volt
Gloeistroom: .. 0,2 Amp.
Anodestroom: 10 mA.
Anodespanning: 50-100 Volt

Radio-Expres No. 28 schrijft: ... Wij zijn bezig met het bovengenoemde nieuwe lampentype ontvangproeven te doen, die ons reeds overtuigd hebben van het belang der verhoogde emissie vooral voor eindversterking.

SIEMENS & HALSKE A. G.,
Afd. Telefunken.
Telefoon 11850.

Filiale 's-Gravenhage.
Huygenspark 38-39.
Interc. letters E.

Vraagt de buitengewoon aantrekkelijke en goedkope

HOOFDTELEFOON „ESTECO“

uitgevoerd in imitatie-schildpad of -ivoor.

Gewicht slechts 280 gram.

OVERAL VERKRIJGBAAR.

NED. RADIOWERKEN DOORN.

N. V. Handelsvereniging v.h. L. TERWAL.

AMSTERDAM, CEINTUURBAAN 254.
ROTTERDAM, VAN BRAKELSTRAAT 20.
HAARLEM, KLEINE HOUTSTRAAT 37

WEDER ONTVANGEN:

„PIVAL“ telefoons 2 x 2000 en 2 x 4000 Ohm. Fransche laagfreq. transformators 1:3 en 1:5. Engelsche Condensatoren met en zonder fijnregeling van 200 — 500 en 1000 c.M.

De bekende „EDISON BELL“ vaste condensators. Enz. Enz. Enz.

Vraagt ons prijsblad! Wederverkoopters uiterst concurrerende prijzen!

EEN GOEDE SPOELHOUDER

moet voldoen aan de volgende eischen:

Zachte, gemakkelijke beweging zonder schokken, hetgen voor afstemming, vooral van korte golven, van zeer veel belang is; hefboom-m. waardoor aantaken der spoelen niet noodig is, mogen niet te getuend verband staan met de spoelen; contactoverbrenging moet niet gescheiden door soepele spoertjes, welke spoedig afbreken of slordig zijn, ook niet door wrijvende veeren, welke op de contacten zwart worden en daardoor slecht geleiden of afslaan der lamp veroorzaken; ook slijten deze veeren spoedig en breken af.

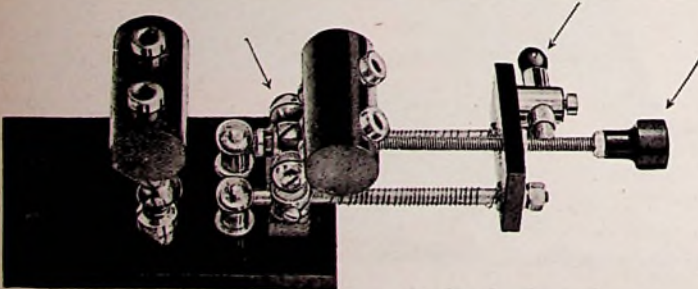
Onze spoelhouder met kogellagers voldoet aan deze eischen!

Bestelt nog heden! Levering omgaand uit voorraad.

Prijs op eboniet f 7.50.

Zonder eboniet f 6.-.

Veerstraat 13. Firma H. MULDER. Tel. 640. BUSSUM.

Een groote verbetering blijkt de nieuwe „DETHA“ spoelhouder te zijn.

Prachtig instelbaar vooral bij korte golven.

Prijs f 6.— met losse houder.

Prijsverlaging Fransche telefoons
2 X 2000 Ohm f 7.50.

Philips gelijkrichters (uit voorraad) f 45.—.

Vraagt de nieuwe **General Radio Co.**
condensators „Square law“.

De „rechte lijn“ condensator wordt in onze toestellen gebruikt; vandaar het groote succes.

Korte golven even gemakkelijk te ontvangen als de groote.

Radio Technisch Bureau **HERM. VERSEVELDT.** -- Hugo de Grootstraat 98-100, Den Haag.

RADIO-EXPRES

WEEKBLAD VOOR RADIO-TELEGRAFIE EN -TELEFONIE

OFFICIEEL ORGAAN VAN
DE NED. VER. VOOR RADIO-TELEGRAFIE.
REDACTEUR: J. CORVER.

UITGAVE VAN N. VEENSTRA,
LAAN VAN MEERDERVOORT 30, DEN HAAG.
TELEFOON 32112.

DIT BLAD VERSCHIJNT IEDEREN DONDERDAG.

De abonnementsprijs bedraagt, bij vooruitbetaling, f3.— per halfjaar voor het binnenland en f5.— voor het buitenland, per postwissel in te zenden aan het bureau van Radio-Expres, Laan van Meerdervoort 30, den Haag. — Losse nummers f 0.20 per stuk.
Correspondentie, zowel voor Administratie als Redactie, gelieve men te zenden aan het adres: **Laan van Meerdervoort 30, 's-Gravenhage.**
Het auteursrecht op den volledige inhoud van dit blad wordt voorbehouden volgens de Wet op het Auteursrecht van 23 September 1912, Staatsblad n° 308.

Een zwarte bladzijde in de Nederlandsche Radio-Geschiedenis.

Aan de leden der N. V. V. R.!

Den laatsten tijd bereikten het hoofdbestuur der N. V. V. R. eenige dringende verzoeken van leden om toch eindelijk eens in te gaan tegen de in Electro-Radio en Radio-Wereld stelselmatig gevoerde lastercampagne tegen de Ned. Ver. voor Radio-Telegrafie.

Het hoofdbestuur was, en is nog steeds de meening toegedaan, dat tegen deze onwaardige wijze waarop men onze vereniging albreuk tracht te doen, geen fatsoenlijke pen is opgewassen.

Waar de zaak thans echter het karakter van *ernstige misleiding* gaat aannemen, werd besloten voor één enkele maal van het ingenomen standpunt af te wijken.

Een directe aanleiding daartoe is een artikeltje in Electro-Radio over de zendvergunningen.

De aanhef daarvan luidt als volgt :

„Eindelijk is dan het ei uitgebroeid, dat maandenlang de Permanente Commissie onder de vleugelen heeft gehad en aan welks ontstaan het Hoofdbestuur van de Ned. Ver. voor Radio-telegrafie, en dit zij tot haar eer gezegd, op energieke wijze heeft bijgedragen”.

De schrijver doet daarna — volkomen terecht — uitkomen, dat het verkregene intusschen nog allerminst bevredigt en gaat dan voort :

„Doch er is al veel gewonnen en de rest zal ook wel komen.

Door den Minister van Waterstaat is

Waar de amateurs trotsch op zijn.

Omdat ik van den beginne af abonnee op Radio-Expres ben geweest, heb ik het blad zien opgroeien tot een keurig weekblad, waarop alle amateurs trotsch moeten zijn. Zeer veel heb ik reeds uit R.-E. geleerd en nog steeds zie ik verlangend uit naar de Vrijdagochtenden, omdat R.-E. dan komt en omdat ik weet, daarin weer wat nieuws, wat beters te zullen vinden. Vol trots toon ik R.-E. aan de nieuwe amateurs, die het blad nog niet kennen, maar ook aan anderen omdat ik me verheug, dat wij radio-amateurs zoo'n schitterend weekblad hebben.

Mogen alle amateurs nog eens inzien dat R.-E. *alleen* hun weekblad is. Gelukkig zijn er reeds velen, maar helaas nog niet allen, die zich achter deze leuze scharen.

Edc. 4 October '24.

G. J. VAN OTTERLO.

dan besloten, uitsluitend aan *Vereeniging* op radio gebied, welke rechtspersoonlijkheid bezitten en aan *afdeelingen* dezer vereenigingen eene machtiging te

verleenen, om een zendstation voor ongedempte golven te exploiteeren. Dus nog niet aan amateurs individueel, waaroop de N. V. V. R. had aangedrongen.

Hierop volgt een uiteenzetting van de gestelde bepalingen, met enkele opmerkingen daarover.

Maar dan besluit het artikel aldus :

„Op het oogenblik is het uitsluitend de N. V. V. R. met hare afdeelingen die van de zendvergunningen kunnen profiteeren, de overige amateurs en amateurs-vereenigingen, die zeer talrijk zijn, staan er buiten.

Des te meer reden dus om aan te pakken. En nu blijkt hoe goed het gezien was de Nederlandsche Radio Unie op te richten, die niets anders is als een centrale vertegenwoordiging van de vele plaatselijke vereenigingen, die in den laatsten tijd zijn opgericht en die overigens geheel vrij blijven hun lokale aangelegenheden naar eigen inzicht in te richten, zoodat van een overheersching van een enkeling geen sprake kan zijn.

Waar men dus thans een zendvergunning kan krijgen mits men afdeeling is van een erkende vereeniging, raden wij onze lezers aan in de plaats hunner inwoning en de omstreken daarvan hunne collega's op te roepen, tot het stichten van een club over te gaan en aansluiting te zoeken bij de Nederlandsche Radio-Unie.

Wij stellen in ons blad gaarne belangeloos de noodige plaatsruimte voor dat doel af en zijn bereid in alle opzichten

onzen lezers van advies te dienen bij hunne aaneensluitingspogingen.

Thans dus allen met frissche kracht aan het werk, zoodat wij spoedig nadere berichten zullen kunnen geven."

Ziet amateurs wat men u hier verkondigt!

Er is iets tot stand gebracht, waarvan erkend wordt, dat het 't moeilijkste eerste begin is, waarmee „al veel gewonnen" werd en dat het is te danken aan de energie van een bepaalde organisatie, de N. V. V. R. Dan wordt even aangeduid, dat de regeling zoodanig is, dat alleen de N. V. V. R. en haar afdelingen er van zullen kunnen profiteren. En dan komt een aansporing... om nu lid te worden van de N. V. V. R., deze te steunen en mede van de voordeelen te genieten, denkt U?... O, neen, een aansporing om clubs te vormen in het losse verband eener zekere, nog niet eens definitief bestaande (zooals hierna zal blijken), Ned. Radio Unie, die géén rechtspersoonlijkheid bezit en waarvan de clubs géén afdelingen vormen, zoodat *zelfs* als de Unie rechtspersoonlijkheid bezat, de clubs wel buiten de regeling zouden vallen.

Het is een misleidende raad, die hier aan de Nederlandsche Amateurs wordt gegeven. Maar tevens is de wijze, waarop hier het succesvol optreden der N. V. V. R. als aanloop wordt gebruikt om reclame te maken voor een daar naast te stellen organisatie, die een systematische verbrokkeling beteekent, met als gevolg verzwakking van het geheele amateurisme, een daad van hoogst bedenkelijken aard.

Behalve in genoemd blad, wordt op even hoogstaande wijze tegen de N. V. V. R. geageerd in het weekblad Radio-Wereld, officieus orgaan van de naast de N. V. V. R. opgerichte Amsterdamsche Radio-Sociëteit en de Ned. Radio-Unie.

Hierin is den laatsten tijd met veel geschreeuw verteld, dat de N. V. V. R. niets voor hare leden doet en het amateurisme niet door samenwerking wil bevorderen.

Samenwerking!

Hoe gaarne zouden degenen die juist van het begin af aan, tot het behalen van particuliere voordeelen, de vereeniging hebben trachten te ondermijnen, willen zien, dat diezelfde vereeniging hun thans de hand reikte tot samenwerking.

Zij roepen het ieder toe, die het maar wil hooren, dat zij eigenlijk degenen zijn, die het zoo goed meenen met de Nederlandsche Radio-Amateurs en dat de N. V. V. R. niets beteekent. Zij beweren, dat de N. V. V. R. zich op een hautain standpunt plaatst door niet met hen samen te werken, maar zij verdoezelen dat juist zij het waren, die getracht hebben de eenheid in het Nederlandsche Amateurswezen te vernietigen.

Dat dit tot nog toe is mislukt, doet zien, dat de groote meerderheid der echte

Ned. Amateurs gelukkig hooger staat dan zij, die ongevraagd de leiding willen nemen.

Laatstgenoemd blad is b.v. zeer listig aangevangen met het portret van onzen redacteur, den heer Corver, geheel zonder diens voorkennis en tegen diens wil, te publiceren. Dit moest toch den schijn wekken alsof de redacteur der organen van de N. V. V. R. met het blad sympathiseerde. Men wilde toch samenwerken en richte daartoe naast de vereenigingsorganen een blad op. O, de bedoeling was zoo goed! De vlieger ging echter niet op.

En toen dit niet lukte, veranderden de heeren van taktiek en begon een systematisch doorgevoerde ophitsing van de amateurs tegen de N. V. V. R. en haar bestuur op allerlei minderwaardige manieren in en buiten het blad.

De N. V. V. R. doet niets. Wij zullen het eens doen! werd er in alle toonaarden geroepen.

Welken weerklank die roep bij den rechtgeaarden amateur gevonden heeft, is gebleken uit brieven van leden, die ons werden toegezonden. Zoo schreef de heer J. v. d. Pol uit Oosterhout o.a. naar aanleiding van hetgeen „een lid der N. V. V. R." onlangs in Radiowereld publiceerde:

„Dat het Hoofdbestuur dit jaar „niets, totaal niets", voor zijn leden heeft gedaan, wordt reeds terdege gelogenstraft door het bereikte met de zendvergunningen.

„Dat het Hoofdbestuur besloten had f 30.000 in den Ned. Omroep te steken, welk geld terug zou komen door een rijksbelasting, welks opbrengst ten deele voor den omroep zou zijn, hierin schuilt geen fout van het Hoofdbestuur. Het was veeleer een zeer praktische oplossing van het Omroep Vraagstuk, en misschien ook wel de eenige.

Kent U, geacht medelid, misschien een betere oplossing?

Neen, nu vraag het dan aan het hoofdbestuur der Ned. Radio Unie dat weet er zeker wel een!

„Indien U reclame voor de N.R.U. wilt maken doe het dan op een fatsoenlijke manier en niet met 'n soortgelijk stukje als dat van 11 September l.l. want zulk een reclame teekent zichzelf voldoende en geeft aan welke uiterste middelen de N.R.U. reeds te baat neemt.

En U leent zich daartoe?

„Inmiddels wensch ik het bestuur der N.R.U. met het zoo ijverige (toekomstige) lid van harte geluk."

Reeds vaker verschenen in Radio-Wereld anonieme ingezonden stukken van „Een lid der N. V. V. R.", waarin allerlei fraais over onze vereeniging en de houding van het bestuur in de omroepkwestie werd geschreven en waarin men den indruk poogde te wekken alsof het meerendeel der leden het daarmede eens was.

Hiertegen schreef de heer J. W. Erkens te Waddinxveen in hetzelfde blad reeds eenige regelen waarin hij het afkeurt dat

„een lid der N. V. V. R." zijn gevoelskenbaar maakt in een blad „waarvan hij vooruit weet gevoerd te worden".

„Het is nog nooit een mensch kwalijk genomen", schrijft de heer E. verder, openlijk voor zijn meening uit te komen. Mits dit niet achter den rug van de betreffende personen wordt gedaan.

Ook had ik het reëler gevonden, als de schrijver zijn artikel met zijn naam had onderteekend, dan weten wij ten minste ook tegen wien we het hebben en, of men tegen dien persoon eer in kan leggen door 'n tegendebaat.

Verder wil ik hier niet op de zaak ingaan, te meer daar de Ned. Radio Unie hiervan een te dankbaar gebruik maakt."

Het is misschien goed hieraan toe te voegen, dat onder degenen, die de N. V. V. R. stelselmatig pogen af te breken menschen zijn die, juist kort geleden als „lid der N. V. V. R." zijn toetreden!

In hetzelfde nummer vindt men dan nog een mededeeling dat de redactie steeds een welwillende (!) houding tegenover de N. V. V. R. heeft aangenomen. Den schijn daarvan heeft men ook inderdaad voor den buitenstaander pogen te wekken, omdat men zeer goed begreep, dat het noodig zou zijn met een machtig lichaam als de N. V. V. R. voor den schijn der wereld samenwerking te zoeken.

Dat men zoo gaarne aansluiting met de N. V. V. R. zocht, bleek ook uit het feit, dat men, toen een tentoonstelling te Amsterdam werd voorbereid, onzen redacteur, den heer Corver, vroeg om zitting te nemen in een daartoe samen te stellen technische Commissie. De heer Corver bedankte hiervoor, ten eerste omdat in de N. V. V. R. zelf reeds het plan bestond weder eens een groote internationale tentoonstelling te organiseren, waartoe echter de daarover gepolste groote buitenlandse radio-firma's den tijd nog niet gekomen achtten en ten tweede omdat hij begreep, dat men weder poogde langs een omweg tot de om bovengenoemde redenen zoo gewenschte medewerking der N. V. V. R. te geraken.

In een, ditmaal niet zoo welwillend, verslag van de algem. vergadering der N. V. V. R. komt het blad daarop later nog eens terug.

Toen de poging bij den heer Corver mislukt was, probeerde men n.l. op de algem. vergadering der N. V. V. R. zich van hare medewerking te verzekeren, doch met hetzelfde negatieve resultaat, omdat de opzet in verband met hetgeen vooraf was gegaan, te doorzichtig was. Men zal zeer goed begrijpen, dat er geen aanleiding bestond een tentoonstelling georganiseerd door degenen, die de N. V. V. R. poogden neer te halen, te steunen, op welke wijze ook.

Aan het begin van dit artikel werd aangevoerd, dat men thans op minder-

waardige wijze tracht gebruik te maken van het door de N. V. V. R. voorloopig behaalde succes inzake de zendvergunningen.

Belangwekkend is in dat verband het volgende, door de Ned. Radio-Unie verspreide communiqué, waarvan een onzer leden ons welwillend een exemplaar toezond. Het luidt als volgt:

L. S.

Ongetwijfeld zult gij met verwondering misschien met teleurstelling de mededeeling in de Radio-bladen gelezen hebben, hoe en op welke wijze de Regeering de sinds geruime tijd brandende kwestie seinvergunning opgelost heeft. Hieruit blijkt zonneklaar, dat de administratie der P. en T. bezwaren heeft geopperd toen het er om ging individuele seinvergunningen uit te reiken. Iets, dat ons bij een onderhoud met Regeeringspersonen werd bevestigd. Gij allen zult intusschen begrijpen dat er voor ons, radioclubs, nog één weg openstaat welke naar ons officieus verzekerd werd, zeker tot het verlangde doel zal leiden. Deze weg is: één machtige organisatie van Radioclubs, de *Nederlandsche Radio Unie*. Vele plaatselijke verenigingen sloten zich reeds aan, terecht ons aller belang inziende. Ook tot U wenden wij ons thans in Uw eigen belang. Immers als onze afgevaardigden straks met de Regeeringscommissie zullen confereeren is de groote kwestie: „Verdedigen wij de belangen van een groot en hecht deel van het Nederlandsche amateurisme, m.a.w. hebben wij bestaansrecht?”

Nog een ding willen wij op den voorgrond stellen, n.l. dat de Regeering niet voornemens is met de diverse plaatselijke clubs te confereeren, wel echter met één rechtspersoonlijkheid bezittend lichaam. Als zoodanig hadden wij ons de Nederlandsche Radio Unie voorgesteld en zijn dan ook bereids de statuten ter Koninklijke Bewilliging opgezonden.

Na deze korte uiteenzetting der thans bestaande toestanden zal U duidelijk zijn dat het ook in het belang van Uw radioclub is aansluiting te zoeken bij de *Nederlandsche Radio Unie* en wij hopen dan ook op de tegenwoordigheid van een door U gevolmachtigd afgevaardigde op de constituerende vergadering der N. R. U. te houden op Zondag 12 October a.s. te 1 uur n.m. te Amsterdam in Café Restaurant Tasco, Leidscheplein.

Hier zal direct bovengenoemde seinvergunningkwestie besproken worden en zullen afgevaardigden naar de Regeering worden benoemd. Dat tevens eenige verdere interne aangelegenheden ter tafel zullen worden gebracht, spreekt van zelf. Wij noemen hier slechts de kwesties: verkiezing definitief bestuur, het vaststellen van een ontwerp waardoor iedere aangesloten radioclub recht heeft op een bepaald aantal lezingen per jaar, bibliotheek, instrumentarium, vaststellen contributie, enz.

DRAADLOOZE CARICATUREN.

De amateur: „Ha! wéér een mijlpaal!”

Waar ons aller oogen echter op het ogenblik op gevestigd zijn, is de kwestie der seinvergunningen. Dit tot een goed einde te brengen, door Uwe en ons aller belangen te verdedigen zal ons eerste werk zijn.

De stand van zaken blijkt hieruit zoo duidelijk, dat er niets aan behoelt te worden toegevoegd.

Hoe de echte amateur de kwestie intusschen voelt, is ons voldoende uit uitingen van leden in allerlei vormen gebleken.

Thans rest ons nog één vraag van enkele leden te beantwoorden, n.l. „Wat moeten wij doen tegen al dit onwaardig gedoe?”

Wij willen daarop antwoorden: Niets!

Leden der N. V. V. R. stelt u op hetzelfde standpunt als het hoofdbestuur, n.l. wacht den tijd af, dat de publieke opinie zich tegen deze heeren keert; deze tijd blijkt reeds aan te breken. Ons orgaan staat te hoog om er ook een prikkelteur-rubriekje in te openen.

Het is ons genoeg te weten, dat de onverschillige experimenteerende amateur er nog altijd een eer in stelt lid der N. V. V. R. te zijn en het daarvoor zal weten op te nemen als het noodig is.

Er ligt voor ons een reden tot dankbaarheid in het feit dat gevraagd is om eenige regelen tot verweer te schrijven, waarom wij dit artikel publiceerden. Zoo-

als gezegd achten wij hiermede de zaak voor het ogenblik afgedaan.

Men oordeele verder zelf!

HET HOOFDBESTUUR
DER N. V. V. R.

EEN AFDREIGER ONDER VALSCHEN NAAM.

Van den heer Jean Leenders, Magazijn van Toestellen der Gesellschaft für Drahtlose Telegraphie „Telefunken”, te Steyl bij Venlo ontvingen wij het volgend schrijven d.d. 4 October:

„Hedenochtend ontvingen wij bezoek van een zich noemden Ing. Koerts.

„In het plaats gehad hebbende onderhoud deelde genoemde ons mede, medewerker van Radio-Expres en Radio-Nieuws te zijn. Ook liet hij zoo doorschemeren, dat firma's welke een goede reputatie genoten mochten adverteeren in Radio-Expres en Radio-Nieuws; van tijd tot tijd werd dan over hun goederen een recensie geschreven. Zooals hij op de meest ondubbelzinnige wijze liet uitkomen, achtte hij onze firma niet als daartoe te behooren, en hij deelde tevens mede, zich hedenmiddag naar uwe bureaux te begeven om de zaak te bespreken. Wij willen niet alle door hem

OPLOSSING RADIO-REBUS.

De oplossing onzer laatste radio-rebus luidt:

Ontvangen op wisselstroom.

Uit de groote massa erop ingekomen antwoorden, waaronder intusschen slechts een 40-tal juiste, is ons gebleken, dat de rebus tamelijk moeilijk is geweest voor allen, die niet volkomen thuis zijn in de gebruiken van het seinverkeer met Morse-schrift.

Een aantal inzenders hadden de rebus aldus gelezen: golf-met-er. De r lag echter duidelijk op de golf-kromme. Die kromme is het algemeene teeken voor wisselstroom en de r beteekent in het seinverkeer: „ontvangen”. De antwoorden: „Ontvangst” op wisselstroom, zijn dan ook als foutief beschouwd.

Bij loting onder de inzenders van goede oplossingen is de prijs toegekend aan den heer D. Stieltjes te Meppel. De door den heer A. A. Posthumus te Baarn beschikbaar gestelde variometer van de Pioneer Radio-Corporation is den prijswinner toegezonden.

geuite insinuaties hier neerschrijven, doch u zoudt ons ten zeerste verplichten met ons te willen mededeelen, of genoemd personage inderdaad een medewerker van de verenigingsorganen is en of hij bevoegd is zich op de bovenstaande wijze te uiten. Wij willen hierbij nog opmerken, dat wij genoemden Koerts absoluut niet kennen, nooit de minste zaken met hem gedaan hebben. De aanleiding tot zijn hoogst ongepast optreden was, dat wij aan een met hem bevriend persoon een toestel leverden, dat deze laatste niet in orde wist te houden. Koerts heeft onze daar geleverde inrichting noch zelf geprobeerd, noch in werking gehoord, zoodat hij het slechts op de opgaven van den bewusten persoon noodig achtte ons te komen beleedigen en misbruik te maken van den naam van Radio-Expres en Radio-Nieuws. Nog zij hieraan toegevoegd, dat het niet zuiver vriendschapsbelang was, dat Koerts hier kwam klagen, doch hij liet zich ontvallen dat hij een nieuwe inrichting zou leveren, zoodat zijn daad dubbel onfair wordt.

„U begrijpt natuurlijk, dat wij aan de beweringen van dit heerschap geen geloof hechten. Wij maken er u echter op attent, daar een dergelijk iemand, mischien buiten uw medeweten, u en de verenigingsorganen veel schade zou kunnen berokkenen.”

Het bovengeschetste geval vormt niet alleen een doortrapt valschaardig misbruik van den naam van Radio-Nieuws en Radio-Expres, maar vermoedelijk ook van den naam Koerts. Een velen bekend en geacht medewerker

van Radio-Nieuws en soms ook van Radio-Expres is Dr. A. Koerts te 's-Gravenhage, van wien wij wel niet behoeven te verzekeren, dat hij met deze aangelegenheid niets heeft uit te staan. Een ingenieur Koerts kennen wij geheel niet en er bestaat meer dan een vermoeden, dat het individu, dat zich bij den heer Leenders aandiende, geen Koerts heet en géén ingenieur is en wellicht elders nog eens onder één anderen naam opduikt. „Medewerkers” van deze soort hebben wij niet. Wij verzoeken dringend de medewerking van ieder, die deze kan verlenen, om de identiteit van dit of andere dergelijke heerschen vast te stellen, ten einde te kunnen nagaan door welken belanghebbende zij worden uitgezonden.

REDACTIE R.-E.

VOOR DE EENHEID IN HET RADIO-KAMP.

De heer H. van Meér te Hillegersberg schrijft ons:

„Dezer dagen las ik een bericht, meldend de oprichting van de Nederl. Radio-Unie te Amsterdam. Ik meen begrepen te hebben, dat het doel o.m. is, plaatselijke verenigingen onder één enkele centrale organisatie te brengen, teneinde individuele seinvergunningen te verkrijgen.

„Mij dunkt dat deze pas opgerichte Unie geen bestaansredenen heeft, omdat de N. V. V. R. het aangewezen lichaam is om bovengenoemd doel te bereiken. Waarom een tweede organisatie gevormd naast de reeds bestaande?

„Zijn er leden die niet tevreden zijn met het beleid van het Hoofdbestuur der N. V. V. R. of die dit niet berekend achten voor zijn taak, dan is er toch wel een weg om tot overeenstemming te geraken! Ik kan mij niet voorstellen, dat de grieven en bezwaren der ontevreden, die een Radio Unie willen vormen, zoo gering zijn, dat die overeenstemming niet te bereiken zou zijn. Door het vormen van een tweede organisatie in ons klein landje worden de belangen onzer amateurs niet gediend, doch tegengewerkt! Mijnheer de Redacteur, indien ieder die grieven of bezwaren heeft, deze op een algem. vergadering bespreekt, fouten die mochten gemaakt zijn, erkend en zoo mogelijk gecorrigeerd worden en met het gemeenschappelijk doel voor oogen, den bloei en groei van het Nederl. Radio-amateurisme te bevorderen, dan zullen wij één machtige organisatie vormen, waarvan kracht uitgaat en wij zullen ons doel bereiken!

„Daarom géén versnippering van krachten, géén verdeeldheid in het Radio-kamp!”

De heer v. M. zal uit het artikel van

het Hoofdbestuur der N. V. V. R. in dit nummer kunnen zien, hoe de geheele versnipperingsbeweging in ons land eigenlijk uitgaat van hen, die hun particulier belang daarmee hopen te dienen. De aard der campagne, die gevoerd wordt om hiervoor menschen mee te krijgen, wordt in dat artikel duidelijk onthuld.

De Radio Unie is, zooals uit de stukken blijkt, heelemaal niet een uit samenwerking van verenigingen ontstane bond. Het is een door belanghebbende personen opgezette vorm, de fuik, waarin men menschen h.o.p.t te vangen. Tot dusver was het heelemaal een schijnbeweging, een ledige naam, waarmee geschermd werd. Nu puntje bij paaltje komt, moet een vereniging, op welke statuten bewilliging is gevraagd, eerst nog opgericht worden! Overigens is het zeker, dat men door versnippering niet méér zal tot stand brengen.

RED.

VONKJES.

Australië laat een gericht korte golfzender bouwen door de Marconi Mij. te Broadmeadows in Victoria. De werkzaamheden aan een lange-golf station voor wereldverkeer zijn gestaakt.

De omroepstations te Frankfort, Moskou en Winnipeg geven nu geregeld Esperanto-redevoeringen.

De Canadeesche marine verbiedt het gebruik der 450-meter-golf door schepen en tracht van alle Europeesche mogendheden zoodanig verbod uit te lokken.

OPNIEUW GEEN STRAF OPGELEGD AAN P C I L.

De Haagsche rechtbank heeft H. J. Jesse te Leiden schuldig verklaard aan overtreding van de Telegraaf- en Telefoonwet. De rechtbank legde evenwel geen straf op.

KORTE-GOLF-NIEUWS.

De korte golven in het poolgebied.

Na een reis van 15 maanden is te Sydney in Nova Scotia de Bowdoin (W N P) teruggekeerd, die in samenwerking met de American Relay League voortdurend proeven op 200 meter heeft gedaan en daarbij alle records op die golfengete geslagen. Het schip had wegens de geringe ruimte slechts een 100-watt zender van de Zenith Radio Corp. Chicago. Het schip is op 11 graden van de pool inge-

voren, maar bleef met de Ver. Staten en Canada steeds in verbinding.

Wat de radio-man aan boord, Donald Mix, intusschen zelf niet wist, dat was, dat hij den 19den Mei is gehoord te Coogee in Australië, waar de amateur Cottrell een correspondentie opnam tusschen W N P en 6 X A D, een amateur te Avalon op de Catalina-eilanden. De afstand van de ligplaats der Bowdoin tot Australië bedroeg toen 9060 Engelsche mijlen en dit was bovendien een daglicht verbinding.

Vermoedelijk speelt het tegenvoeters-effect een zekere rol bij dat resultaat.

PROEVEN NAVAL RESEARCH LABORATORY.

Van het „Naval Research Laboratory” te Anacostia U. S. A. ontvingen wij een schema van korte-golf proefnemingen welke van die zijde worden genomen. De opzet komt overeen met dien van den Eiffel-toren.

Drie maal per week (Maandag, Woensdag en Vrijdag) zendt het Amerikaanse marine-station proefseinen uit op 54 en 80 M. golflengte en wel 7 groepen daags. Het verzoekt hiervan rapporten van amateurs over de geheele wereld teneinde daaruit conclusies te kunnen trekken. Ook hier komt het weer aan op het waarnemen van relatieve grootheden. De signalen worden gegeven:

van 20.00 tot 20.10 (E.S.T.)	golfl.	54 M.
„ 20.30 „ 20.40	„	80 M.
„ 21.00 „ 21.10	??	„ 54 M.
„ 21.30 „ 21.40	„	„ 80 M.
„ 22.00 „ 22.10	„	„ 54 M.
„ 22.30 „ 22.40	„	„ 80 M.
„ 23.00 „ 23.10	„	„ 54 M.

Verder dagelijks, uitgezonderd Zondag, proefnemingen van N.K.F. met 1 X A M van 11.15 tot 11.50 (E.S.T.). Hierbij werkt N K F op 54 M. en 1 X A M (Reinartz) op 44 M.

E.S.T. geeft, vermeerderd met 5 uren, G. M. T. en vermeerderd met 5 uren en 20 min. Amst. Winter Tijd.

Verzocht wordt aan te teekenen: datum, hoorbaarheid, constantheid, QRM, QRN, QSS en weersgesteldheid. Belangstellenden kunnen bij den secretaris onzer Commissie formulieren verkrijgen ter invulling van de waarnemingen. Deze houdt zich aanbevolen de eventueele resultaten aan het N.R.L. over te brengen.

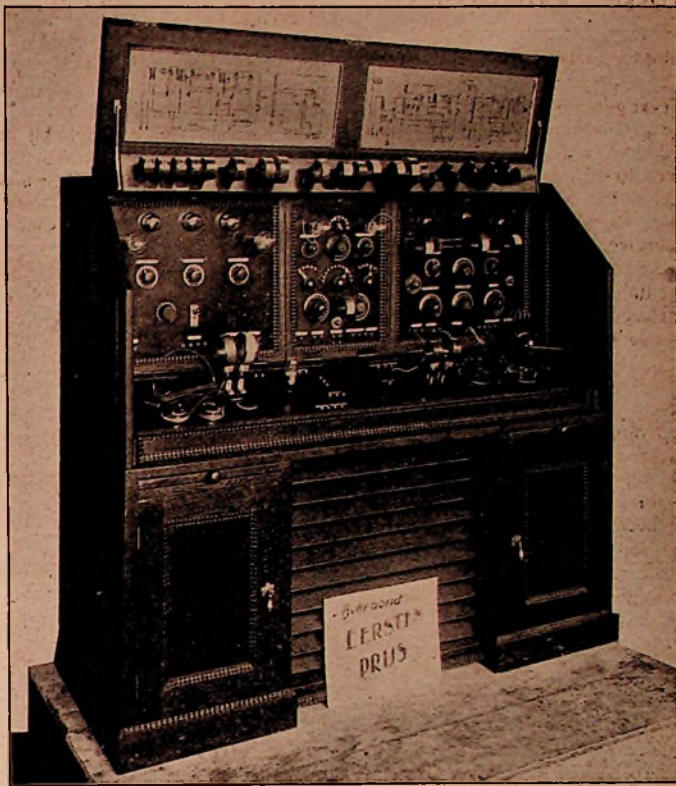
De Commissie voor Transatlantische proeven, adres secr.: Nassau Dillenburgstraat 8, den Haag.

De proeven van F L.

De heer C. C. Verbeek te Utrecht schrijft:

Heden ontving ik bericht van het Fransche Ministerie van Oorlog dat de korte-golf proeven van den Eiffeltoren voorloopig uitgesteld zijn. Alleen de

DIT TOESTEL IS EIGEN WERK.

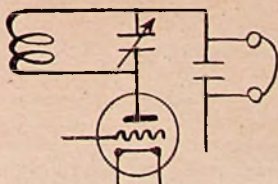

Hierbij een foto van mijn zelfstandig gebouwd elf-lamps ontvangtoestel, bekrond op de tentoonstelling der afd. Rotterdam, in salon Doele, met 1er prijs.

In gesloten stand heeft dit toestel het uiterlijk en den omvang van een gewoon huisorgel.

Hoewel door mij variable condensatoren werden gemaakt, die op de afd. Rotterdam schitterend genoemd werden, bestaat deze ontvanger uitsluitend uit „Nutmeg” materiaal, alleen de zeefkring-condensator is „Telefunken.”

Bovenste rij, rechts, de ontvanger volgens „Wetterauw”, met extra hoogfrequent versterking. Van veel belang is hierbij de fijnregeling op de terugkoppeling, waardoor het op „den rand” brengen zeer eenvoudig is, en alle fijnregeling op spoelhouders enz. overtreft. Voor hen, die dit niet weten, geef ik er hier een schetsje van.

De condensator voor de fijnregeling der terugkoppeling bestaat uit slechts drie platen.

In het middenpaneel op de foto ziet men

den Reinartz-ontvanger, uitgerust met basket spoel en één lamp hoogfrequent.

Geheel links vijf lampen laagfrequent in drie trappen, twee laatste trappen twee lampen parallel.

Onder rechts, schakelbord van batterijen (van af dit bord kunnen alle mogelijke spanningen gegeven worden). Verder is daar een „General Radio” zeefkring gemonteerd, tevens golfmeter.

Onder links zwevingsapparaat, ingéricht voor primaire ontvangst.

Als lampen worden gebruikt „Radio Microwatt” R E 26, D V I, S S, Cossor en andere, welke door verstelbare fittings steeds verwisseld kunnen worden.

Als luidspreker is ingebouwd het magneetstel van een grooten „Amplion” waaraan door mij een hol uitgeschaafde houten hoorn is gemaakt, waardoor het geluid zeer mooi aan de voorzijde tusschen de kastjes uitkomt.

In de kastjes bevinden zich alle accu's en batterijen.

De spoelhouder is zoo bevestigd, dat bij het dichtdoen van de kap, de spoelhouder in de middenruimte komt te hangen, en de spoelen recht op blijven staan.

Alleen in den laagfrequent versterker is een schakelaar aangebracht voor 1en, 2en en 3en trap; verder geschieden alle schakelingen met kortsluitstekers en stekerbussen.

Rotterdam. J. M. QUELLHORST.

weerberichten (Météos Le Verriers et Maury) blijven gehandhaafd. Ze worden gegeven op 115 Meter en wel om (Greenwich tijd):

14 u. 20 Météo Le Verrier.

23 u. 00 Météo Maury.

04 u. 00 Herhaling van de Météos Le Verrier en Maury.

Rapporten te sturen aan den Chef du Centre Radiotélégraphique, Poste de la Tour Eiffel.

Aan een amateur in Nieuw-Zeeland is het gelukt radio-verbinding te krijgen met Santa Paula en Long Beach in Californië en met Buenos-Aires.

WAT ER IN DEN ETHER WAS.

De heer I. C. van Beusekom te Walsorden schrijft:

Zaterdagmiddag omstreeks half vier beproefde ik mijn 4-lamps toestel, toen ik op eens, bij verrassing, een Hollandsch sprekend station hoorde, dat later muziek gaf. Golflengte naar schatting 1000 à 1050 Meter. Gedurende de 20 minuten, dat ik luisterde, hoorde ik den naam van het station niet noemen.

De gesproken woorden o.a. „We zullen eerst een piano-solo geven, want de violisten moeten even uitrusten”, waren echter zoo helder en duidelijk te verstaan, de muziek kwam zoo hard en zuiver door, dat ik meende met 5 X X te doen te hebben. Ik overdrijf werkelijk niet, als ik zeg, dat de melodie op een afstand van 10 Meter met de telefoon op tafel goed was te volgen en de muziek met de telefoon aangesloten op mijn grammofoonluidspreker prachtig door de kamer kwam.

Als dit ons toekomstig Hollandsch oproepstation mag worden, of althans een station met zoodanige modulatie en sterkte, zooals dit bij mij doorkwam, dan mag men de Nederlandsche Radio-Amateurs waarlijk gelukwenschen.

Wij hebben zelf dit station ook gehoord, zeer goed, ook reeds eerder dan

Zaterdag, maar niet zóó sterk. Herkomst dezer uitzending nog onbekend.

Een andere telefoniezender, o.a. Zondagmiddag waargenomen door den heer H. J. Lambrechts te Meppel, met hinderlijken generatortoon, iets zwakker dan 2 LO en in de buurt daarvan, noemde zich PG 2.

Over dit laatste station ontvingen we een zeer boozen brief van den heer A. Bakker te Dordrecht, bij wien 2 LO er geheel door werd gestoord, ook Maandag. Door het zenden van rapporten aan zulk een station steunt men het kwaad en deze zender moet zich toch van de wijze, waarop hij stoot, wel bewust zijn, schrijft de heer Bakker. Volgens hem zit PG 2 te Amsterdam.

De heer Weissink te Enschede meldt: In aansluiting op hetgeen de Heer Over te Borne over het Duitsche Station te Munster i/W. schrijft, kan ik nog toevoegen, dat de zendproeven van dit Station op 10 Oct. a.s. worden beëindigd. Op dien dag zal n.l. de officieele opening plaats hebben. Bij deze opening zal o.m. aanwezig zijn de Staatssecretaris Dr. Bredow, die bij deze gelegenheid een rede zal houden, welke door het zendstation zal worden omgeroepen. Vanaf 2 October zullen na afloop van het concert ook voortaan Nieuwsberichten worden gegeven. De sterkte is hier in Enschede keihard. Nog wensch ik even op te merken, dat het station zich niet meldt als Rundfunkstelle, doch als Rundfunksender.

De heer J. Bongers te Zaandam meldt, dat hij het optreden van Kees Bronsgeest te Stuttgart uit den luidspreker goed heeft gehoord. Hij herkende Bronsgeest aan het „kwartje traktement” uit zijn soldatenliedje en zond hem over de schitterende ontvangst een rapportje.

De heer H. Hemmer te Enschede ontvangt Münster (407) zóó hard, dat die met enkele detectorlamp uit den Baby Sterling luidspreker verstaanbaar is.

DEBAT VAN EMBDEN-SNIJDERS.

Er was Dinsdagavond flinke belangstelling voor de door de afd. Hoorn van den Vrijz. Dem. Bond geboden gelegenheid in „de Witte Engel” het debat over Ontwapening, dat per radio werd overgebracht, te volgen.

De heer Vleeschdraager, exploitant van het magazijn „De Magneet”, had veel succes met de opstelling van zijn luid-spreker in de zaal van „de Witte Engel”, waar de aanwezigen duidelijk het debat, dat eerst vanaf Den Haag telefonisch naar Hilversum werd overgebracht en dan per radio werd doorge-

voerd, konden volgen en wel met zulk een medeleven, als maakten zij het debat van nabij mede.

Een goede propaganda is dit zeker voor de radio geweest.

DE ONTVANGST GEHEEL OP WISSELSTROOM.

Het artikel over ontvangst op wisselstroom in ons vorig nummer heeft blijkbaar een groot deel der Nederlandsche amateurwereld voor deze zaak in beweging gebracht.

Maar acht u nu voor den gewonen amateur, die nauwkeurig schema en raadgevingen opvolgt, het succes ook verzekerd? Zoo wordt ons van verschillende zijden gevraagd.

Wij antwoorden beslist: ja! Op voorwaarde, dat men niet werkt van een lichtnet met abnormale spanningsvariaties. Overigens is voor luidspreker-ontvangst op volkomen succes te rekenen, wanneer men slechts een klein beetje geduld heeft voor experimenteren. Zeker, men moet de ontvangst op wisselstroom nog steeds beschouwen als iets, dat in het probeer-stadium verkeert, maar het effect uit den luidspreker kan werkelijk geheel gelijkwaardig zijn aan hetgeen op accu te bereiken valt. En als men er een paar dagen mee heeft gewerkt, is de ontvangst bedrijfszekerder dan op de oude manier.

Het feit, dat men alle batterijgekraak en verzwakking door zakkende accuspanning kwijt is, laat zich niet onderschatten. En het heel zachte gezoem uit den luidspreker, dat overblijft, en alléén hoorbaar is als er geen ontvangst is, is feitelijk veel minder storend dan wat batterijen ons kunnen aandoen. Dat gezoem is veel geringer dan het naaldgeluid van de beste grammofoon en bovendien nog minder storend. Als een krachtig telefonie-station muziek geeft, hoort men het zelfs heelemaal niet meer.

Men kan dus in vol vertrouwen de zaak oppvatten.

* * *

Inmiddels wordt onze aandacht gevestigd op een van de bekende Fransche firma Përicaud afkomstig hulpapparaatje voor het mogelijk maken van wisselstroomontvangst, naar het heet op elk bestaand ontvangtoestel. En dat is oogenscheinlijk zóó eenvoudig, dat het wel het ei van Columbus gelijkt.

De proef er mee gaf ons evenwel een volkomen mislukking en een onderzoek van de constructie heeft ons ook overtuigd, dat het op die manier nooit goed kan gaan.

Wij vestigen er hier dan ook enkel de verdere aandacht onzer lezers op om teleurstelling van handelaar en koper te voorkomen.

Het betreft den „Correcteur grille" van Péricaud. Dit is een doosje, met lampvoet aan den onderkant en lampfitting op den bovenkant, zoodat men het op het toestel kan plaatsen tusschen de gewone lampfitting en de lamp. De constructie is zoodanig, dat een potentiometer-weerstand parallel over den gloeidraad komt te staan, terwijl een roostercondensator voor het rooster wordt geschakeld en een lekweerstand direct van het rooster naar het midden van den potentiometer wordt gelegd. De roostercondensator en lekweerstand van de dedectorlamp, die zich reeds op het toestel bevinden, kan men gewoon daar laten of ook kortsluiten; ze hebben geen invloed meer. Een ev. hoogfrequentlamp krijgt door den „correcteur" óók een roostercondensator en een ev. laagfrequentlamp eveneens. Voor laagfrequent is een aparte „correcteur" gemaakt met iets groteren roosterc. en kleineren lekweerstand.

De inrichting komt feitelijk hierop neer, dat men de roosters door lekweerstand aan de bekende middenaftakking legt. Dat is alles.

Maar hierbij blijven rooster k r i n g en plaatkring aan één zijde van den gloeidraad verbonden. Die kan men op deze wijze niet ook aan de middenaftakking leggen. Dat is de reden waarom de „Correcteur-grille" een vrijwel geheel niets uithalend hulpmiddel is. Het is vergeefsche moeite, te trachten op die manier een goede ontvangst te bereiken. Het blijft principieel en praktisch half werk en is daarom noodzakelijk teleurstellend en niets waard.

* * *

Een goed nieuwtje voor hen, die op wisselstroom willen gaan werken en daarbij ook de moderne, machtige eindversterkerlampen willen toepassen, die verhoogden plaatstroom eischen, is daarentegen de verschijning van een tweede type Secanode met twee gelijkrichtlampen, waarmede 25 milli-ampère kan worden verkregen bij 100 volt spanning (bij geringeren plaatstroom óók hogere spanning). Wij gelooven, dat de firma van Seters & Co. met deze dubbele Secanode zal voorzien in een behoefte, die in verband met de ontwikkeling der lamptechniek gaat ontstaan.

Verbetering.

In vorig no. op blad. 551 laatste regel staat: „Bij afname van 1 m. A. ($\frac{1}{1000}$ Amp.) moet R_w. dus = 100 Ohm zijn om 1 volt neg. roostersp. enz." Voor 100 Ohm leze men 1000 Ohm.

BLIKSEM-INSLAG OP BINNEN-HUIS-ANTENNE ?? ?

Ik zet expres achter dit opschrift twee vraagtekens en een uitroepeteeken, als ik

het stukje in het vorig No. van R.-E. van de hand van den heer E. Heymans herlees.

Wat toch is het geval: de heer H. vraagt of de desbetreffende Assurantie-Mij. voor de schade aan inboedel kan worden aangesproken en geef daar gaarne mijn meening over te kennen, terwijl ik gaarne die meening voor een betere ruil.

En waarom nu die vraagtekens en dat uitroepeteeken?

Wel in het voornoemde stukje staat de volgende zinsnede. „Op Vrijdag 26 dezer's namiddags \pm 4 uur, sloeg de bliksem op een gemeenschappelijke schoorsteen van het door mijn buurman en mij bewoonde perceel!

Dus om de zaak recht voor te stellen, sloeg de bliksem in den schoorsteen, als zijnde waarschijnlijk een hoog punt uit de omgeving, en moest daarvandaan een uitweg zoeken, en vond dezen dan ook eenerzijds in een aardleiding, n.l. de waterleiding van den buurman en anderzijds in de antenne des heeren Heymans', feitelijk sloeg de bliksem dus niet in de antenne en zocht alleen, op den schoorsteen aangeland, een uitweg (wel eigenaardig voorgesteld).

Practisch blijft dit voor den heer H. hetzelfde, doch theoretisch is dit wellicht een uitkomst voor hem om de Assurantie-Mij. te verzoeken de schade uit te betalen, al was n.l. de antenne geen antenne geweest en alleen een gewone draad voor een trekbel om de dienstbode op zolder te wekken, dan nog blijft het feit van inslag in den schoorsteen bestaan.

M.i. is echter voor een buitenshuis antenne, het gevaar groter, en wij zouden wel eens graag een geval zien, waarbij van rechtswege een uitspraak in zulk een geval van blikseminslag zou luiden: „Assurantie-Mij. betalen!"

Toch lijkt mij het beste de Assurantie-Mij. bij aanleg van een antenne, in kennis hiervan te stellen en te verzoeken op de polis aan te teekenen:

„Bericht ontvangen, dat op perceel waarin zich het verzekerde bevindt, een antenne is bevestigd voor ontvangst van draadloze signalen, nemen aan dat ons risico, onder dezelfde (of volgende) voorwaarden doorloopt."

get. „Assur.-Mij."

waarna de eventueel nadere voorwaarden worden bekend gemaakt (eventueel bestaande in hogere premie).

Hopende dat ik met deze regelen eenige amateurs van dienst heb kunnen zijn, en de heer H. een redelijke vergoeding ontvangt van de „coulante Assurantie-Mij.", waarbij hij verzekerd is, teken ik t.i.s. F. W. TYMANN Jr.

WAT IS ER AAN NIEUWS IN TOESTELLEN EN ONDERDEELEN?

Aardige kleine stukjes hulpgereedschap voor zelf construerende amateurs zagen wij van de firma R. S. Stokvis en Zonen, Rotterdam. In de eerste plaats een stel moersleuteltjes aan langen steel om bij montage eenigszins diep tusschen onderdelen gelegen moeren te kunnen aandraaien; daarbij ook conische moersleutels voor kartelmoeren. De amateur weet dikwijls niet, dat zulk handig montage gereedschap bestaat; hij behelpt zich met een buigtang, waarmee bij de moeren bezeert en waar hij zijn vel tusschen klemt. . . . Noodig is dat heelemaal niet! Van dezelfde firma zagen wij een gereedschap, waarmee men groote ronde gaten in eboniet kan snijden. Het is een in elk boormslag passende as, die een uiteinde heeft van 3 m.m. diameter. Dwars in de as is een verstelbare zij-arm aangebracht, die op het eind een verwisselbaar metaalbeiteltje draagt. Men boort centraal in het eboniet een 3 m.m. gaatje, steekt de draaibare as daarin om voering te hebben en als men dan de boor gewoon draait, wordt een cirkelvormige groef gesneden, zoodat ten slotte een mooi uitgesneden schijf uit het ronde gat in het eboniet valt.

Een zeer handig licht electricch solderboutje naar wensch voor 220 en 110 volt brengt de firma van Seters en Co. te Den Haag. De solderbout is door een snoer verbonden met een kleinen transformator, die secundair 15 ampère levert bij slechts 2 volt. Den transformator kan men aan een willekeurig lang snoer aan een stopcontact aansluiten; het snoer tusschen solderbout en transformator moet men niet verlengen; een tiende ohm weerstand beteekent bij 15 ampère toch reeds 1.5 volt spanningsval en men heeft maar 2 volt beschikbaar!

Het bijgeleverde snoer is echter lang genoeg bij alle instrumentmakerswerk en montage van toestellen. Dat er op het toestel, dat men in de hand houdt, slechts 2 volt staat, is een groot voordeel. Men kan alle metaaldeelen gerust vastpakken. Het verwarmingselement zit in de roodkoperen boutpunt ingelaten. Vernieuwing daarvan is heel weinig kostbaar en er wordt direct al een reserve-punt bij geleverd. De bout is binnen een minuut op temperatuur en wordt daarna nooit over-heet.

Van de firma Ch. Velthuisen, Den Haag, hadden wij ter beproefing een pas als monster in ons land aanwezig doch binnen kort in den handel komende nieuwen luidspreker, den After dinner Speaker van Hart en Hegemann (Nutmeg-radio-materiaal). Dit is een construc-

tief interessant apparaat, geheel afwijkend van de gewone telefoon en waarin eenigermate de voordeelen van de Brownsche constructie en die van de Baldwinsche gecombineerd. Een mica-trifplaat wordt in beweging gebracht door een stijf veerend tongwerk, dat met een stelschroef juist vrij gemaakt wordt van den permanenten magneet. De stelschroef is zoodanig gemaakt, dat naar weerszijden een luide klik het aanslaan tegen de po-

len van den zeer krachtigen magneet aangeeft, terwijl te ver draaien onmogelijk is. Het geheel lijkt ons solide en onvernietbaar. De luidspreker is tegelijk gevoelig en in staat groote geluiden te verwerken. Het timbre is tamelijk hoog.

Een bezwaar is dit zeker nooit, daar men juist in dit geval door een condensator over den laatsten laagfrequent-transformator het timbre naar eigen smaak kan instellen.

Het apparaat wordt of met kleinen rechten horen van zwart geprepareerd bordpapier voorzien, of met een gebogen hoorn met dik gegoten metalen ondersteuk en ruw-gemaakten ebonieten trechter, die door de ruwe oppervlakte niet resonanceert. Wanneer deze luidspreker in den handel verkrijgbaar zal zijn, zal wel spoedig uit onze advertentie-pagina's zijn te zien.

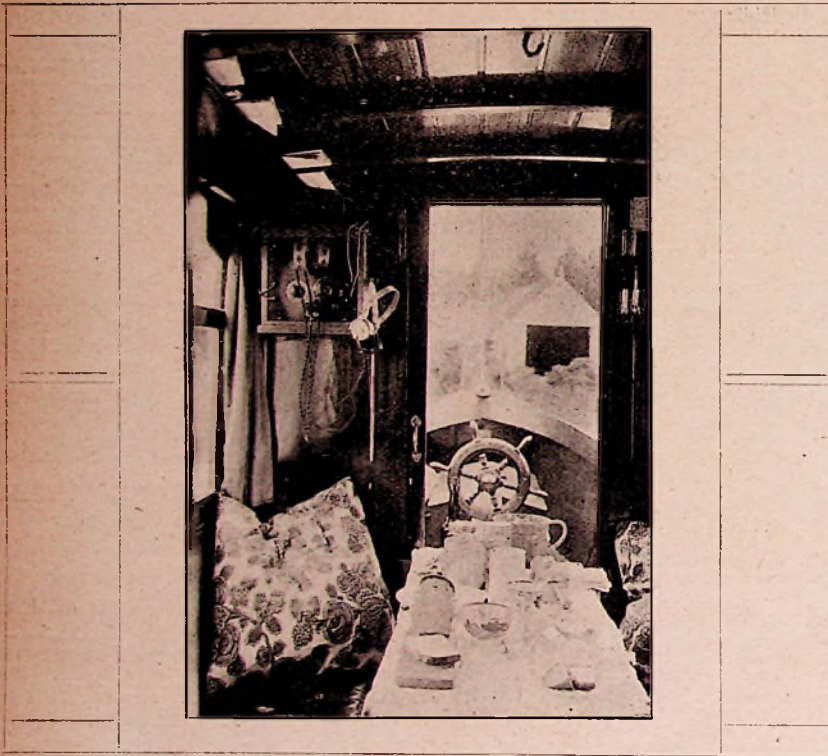
RADIO EN MOTORBOOTSPOORT.

Of ik lust had, een week mee te gaan varen met een motorboot op de Zuid-Hollandsche meren? Nu, dat sprak vanzelf en even vanzelfsprekend was het, dat er Radio aan boord moest zijn.

En zoo gebeurde het, dat mijn vriend

tenne. Bij aankomst op de Brasemer zagen we een hoogen vlaggemast, die eigendom bleek te zijn van den eigenaar van een jachthaven aldaar. Wij kozen in deze haven een ligplaats, de antenne werd uitgerold, van twee isolatoren voorzien, opgeheschen en heel spoedig was de zaak in werking. De antenne was 10 meter hoog en 25 meter lang, als aarde gebruikten we een steun van de schroefas. De

boomen, huizen, schoorsteenen enz. Schepen, N. S. F., P. C. G. G., net zoo hard als thuis op groote antenne en op een Zaterdagavond, dat we op de Venne meer lagen, hebben we zeer genoten van de muziek van het Savoyhotel van 2 L.O. (5 X X was nog niet in werking). In het begin van den avond was het erg zwak,

en ik met de Treis op een mooien zomermiddag het dorpje Mijdrecht den rug toekeerden, om via de Drecht na enkele uren de Brasemermeer te bereiken, waar we eenige dagen hoopten door te brengen, aan boord slapende en ons eigen potje kokende.

Als radiouitrusting werd meegenomen een éénlamptoestel, primair-ontvanger, fabriekaat Ridderhof en van Dijk, een paar stel koptelefoons, een Philips D 2 lamp, 6-volts accu, hoogspanningsbatterij en verder een rol koperdraad voor de an-

ontvangst was zeer goed, maar de bedoeling was, om een eigen antenne aan boord te hebben en dus werd den volgenden dag een draadje gespannen van 6 meter lang boven de kajuit, tusschen een vlaggestok en een bootshaak. Het eene eind van den draad werd door een invoer van 5½ meter met het toestel verbonden, een omgekeerde L-antenne dus (een T-antenne gaf minder goed resultaat). Wij stelden ons van de ontvangst niet veel voor, maar dit viel geweldig mee, vermoedelijk door de afwezigheid van hooge

zooals gewoonlijk des zomers, maar met de toenemende duisternis werd de ontvangst steeds beter, zoodat we, toen het al laat was geworden, er niet toe konden besluiten de telefoons neer te leggen en we met half geloken oogen meedeinden op de maat der muziek, ons verwonderend, dat dit alles te bereiken was met één simpel draadje en slechts één lamp.

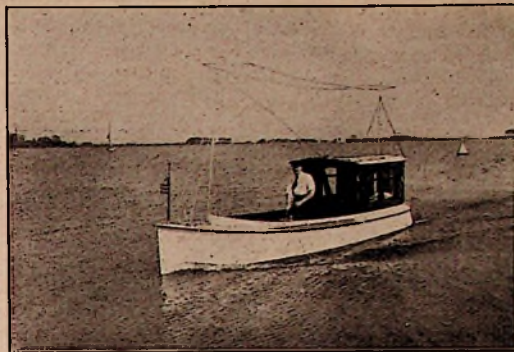
Ook bleek het mogelijk de schepen en P. C. G. G. onder het varen op te vangen, maar er werd dan veel storing ondervonden door de vonken van den motor en het dreunen van de boot.

Een verbetering was het aanbrengen van twee getuilde mastjes, hoogste punt 3½ meter boven het water, met bamboe spreiders en een tweedraadsantennetje van 6 meter plus 5½ meter invoer, zooals op bijgevoegde kieken te zien is.

De laatste avonden, ik mag wel zeggen nachten, werden besteed aan de ontvangst van de amateurs op korte golf. Hiervoor moest de toestand ideaal zijn: een antenne van 11½ meter in nagenoeg

vrije omgeving en een aardverbinding van slechts twee meter. Het toestel bleek buitengewoon gemakkelijk te genereren en met spoelen 35 en 50, kwamen Fransche, Engelsche en andere amateurs zeer sterk door. (Een ideale inrichting voor de Transatlantische proeven van a.s. winter). Het speelt ons, dat de tijd om was en wij weer naar huis moesten terugkeeren. Misschien, dat, nu de regeering iets toeschietelijker wordt met het verlenen van zendvergunningen, het mogelijk zou zijn, het volgende seizoen op dezelfde manier zendproeven te nemen, wie weet met welke aardige resultaten.

H. H. E.

HET INDISCHE AMATEURSLEVEN.

In verband met de toenemende belangstelling waarin de dubbelroosterlamp zich weer mag verheugen geef ik hier een

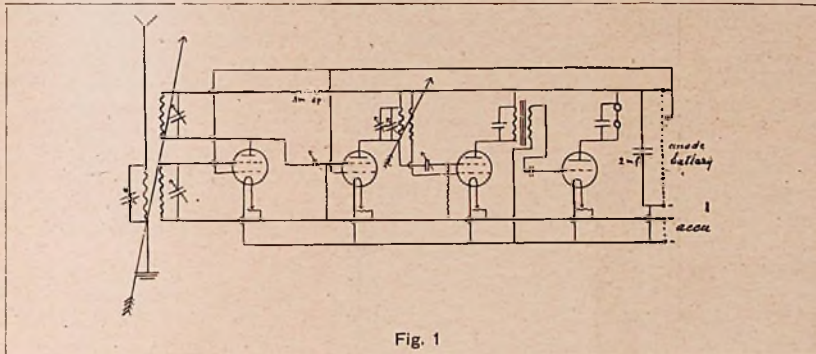

Fig. 1

schema, dat ik al sedert twee jaar gebruik.

Het is in zijn eenvoudigsten vorm weergegeven (zonder schakelaars). Afgestemde anodekringen, neutrodyne condensators, rooster eerste lamp aan plus accu¹⁾, een smoo spoel in den anodekring der eerste lamp, zijn zoowat de voornaamste dingen. Verder dient het tweede rooster van de detectorlamp om terug te koppelen, hiermede genereert het toestel, en straalt ook bijna niet uit. Het smoo spoeltje is zonder ijzer, van 0.1 m.M. draad, ongeveer een 500 Ohm. De lekken liggen ook aan plus accu. Anodespoel eerste lamp altijd zoover mogelijk wegdraaien en dan heel voorzichtig iets terugkoppelen. De richtingen der beide anode spoelen kunnen door steekcontacten heel makkelijk worden omgedraaid.

¹⁾ Het leggen van positieve spanning aan het rooster der hoogfrequentlamp is gewoonlijk afdoende om al te sterk genereren tegen te gaan, maar ook om de versterking vrijwel geheel te niet te doen. Dan kan men óók wel die lamp weglaten. Daarom achten we dit niet aanbevelenswaardig. Red.

Ook de antenne en primaire spoel hebben steekcontacten en kunnen in allerlei combinaties gebruikt worden, zonder dat dit een stukje draad of schakelaar behoeft. B.v. antenne-spoel in het midden, raam aansluiten, raam met verlengspoel; primair, met de dan vrijkomende anten-

dubbel rooster, en de L F lamp een Philips laagvacuum. Lampvoetjes voor gewone lampen zijn ook aangebracht en één steekcontact is daarvoor bij de detectorlamp te verzetten. Hoewel ik andere lampen ook probeerde, bevalt mij nog geen ander lamp zoo goed als de S.S. Het geheel is in een kist gemonteerd, die wanneer de spoelen er uit zijn genomen, dicht kan worden gedaan. Dit is gedaan om het geheel transportabel te maken; met nog een 21 Watt zendertje voor telefonie heb ik het de laatste jaren gebruikt bij mijn voordrachten over radio.

Voor zoo'n avond wordt dan met speciale toestemming van den G. G. het luisterverbod opgeheven.

Het luisterverbod bestaat hier nog. Kunnen de lezers in Holland begrijpen, wat de Indische Amateur moet voelen, als hij leest van al de proeven in Europa, b.v. de proeven van den Eifeltoren met korte golfengte, die hier niet mag worden gehoord.

Maar als de tijd ook samenviel met den seintijd van den boogzender van de Malabar, dan toch ook, zou er in Indië niets meer van te hooren zijn.

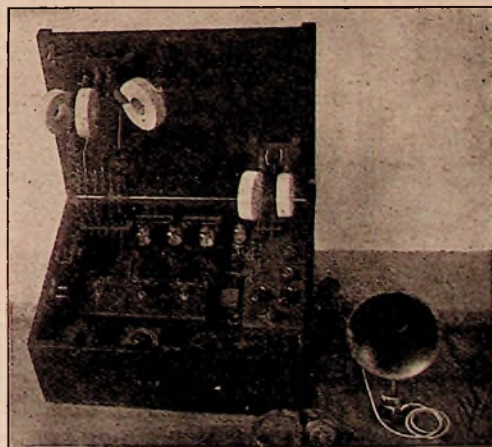

Fig. 2

Ook de andere radio-diensten, als Le-ger, Marine en Vliegdiens ondervinden van den aan harmonischen en geruisch rijken boog grooten last.

Zou het mogelijk zijn, dat de storm van klachten van luisteraars en broad-

is toch ook even eenvoudig op het randje er van te krijgen. Ook op de korte golf-lengten (platte spoelen van 5 windingen) genereert het.

De bereikte resultaten zijn van dien aard, dat ik het mijne mede-amateurs

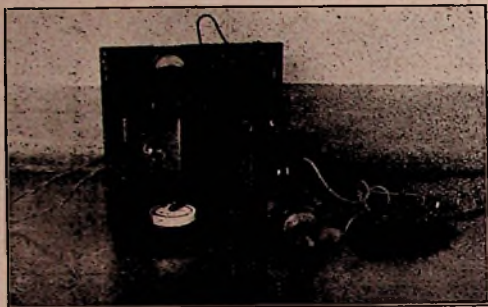

Fig. 3

casting stations, die op zou steken, als het luisterverbod werd opgeheven, de handhaving van dit verbod in zich sluit? Wie weet.

Maar om op mijn schema terug te komen, het genereert heel gemakkelijk en

gerust eens ter proeving kan aanbevelen. Ook de lage gloei- en anode-spanning zijn een voordeel.

DE BONT.

Tjimahi, 10 Augustus 1924.

„TRAVIATA" PER RADIO.

Op Woensdag 15 October aanvang 8 uur 's avonds zal de Opera „Traviata" van G. Verdi worden opgevoerd in het gebouw Carré onder de Opera Directie De Vos—Pauwels.

Mede zullen werken de Italiaansche artisten Lavezzari, Nadal en Dragoni en o.a. de Hollanders Hofman, Idzerda, Leenders, van Reen, Leeuwen en Steinmetz.

Deze Opera zal door de Hilversumsche Draadlooze Omroep (N. S. F.) draadloos worden uitgezonden, waartoe het gebouw Carré per lijntelefoon met den N. S. F. zender zal worden verbonden.

VEREENIGINGSNIEUWS DER N. V. V. R.

Afdeeling Den Haag.

A.s. Zaterdagavond, 8 uur in „De Gouden Kroon" voordracht met demonstratie over:

ONTVANGST OP WISSELSTROOM
door den heer J. Corver.

In aansluiting hiermede zal de heer Ir. H. Mak zijn

EINDVERSTERKER OP WISSEL- STROOM

ten toon stellen en zal beproefd worden, dezen mede in werking te stellen. Bij gemis aan tijd voor voorafgaande proeven is dit evenwel niet geheel zeker.

Toegang op vertoon van lidmaatschapskaart.

* * *

Na afloop dezer demonstraties zal een besluit genomen worden inzake het aanvragen van de seinvergunning voor de afdeeling volgens een daartoe op de 11. Maandag gehouden vergadering uitgewerkt plan.

* * *

Zaterdag 25 October a.s. eerste

ONDERLINGE VERKOOPING

van toestellen en onderdeelen.

Reglement der verkoopning voor nieuwe leden a.s. Zaterdag ter inzage.

* * *

CURSUS.

Ook dezen winter zal vanwege de

Haagsche afdeeling, door den heer J. J. Numans een soundercursus gehouden worden, zoowel voor eerstbeginnenden als voor meergevorderden. Hieraan zal verbonden worden een „spreekuur" waar alle vragen, op de radio betrekking hebbende, zullen worden behandeld. Voorloopig zullen de avonden gehouden worden op dezelfde avonden als de gewone veertiendaagsche bijeenkomsten in hetzelfde lokaal en wel vóór den aanvang van die bijeenkomsten, van half 8 tot half 9. De cursus begint 8 November. Toegang is vrij voor alle leden van de Haagsche afdeeling. Introductie kan geschieden door voorafgaande aanvraag aan het bestuur.

HET BESTUUR.

Afdeeling Groningen.

Door de Afdeeling Groningen werd op 29 September j.l. bij Bandringa een speciale vergadering gehouden ter bespreking van het al of niet aanvragen van eene zendvergunning.

Besloten werd met algemeene stemmen de zendvergunning zoo spoedig mogelijk aan te vragen, temeer daar de N.V. Gron. Electr. Mij. „GEMA" te Groningen haren zender welwillend ter beschikking stelde van de Afdeeling en wel tegen de kosten van stroomverbruik van den motor en eventueel te vervangen onderdeelen, zoodat de Afd. met geringe kosten de toegestane proeven kan nemen. Het aanbod van de „GEMA" werd algemeen gewaardeerd.

Verder werd besloten nu voortaan welkijks bijeenkomsten te houden in het Hôtel 't Hof, aan den Oostersingel, hoek W. A. Scholtenstraat des Zaterdagavond van 8 tot 10 uur alwaar zich steeds nieuwe leden kunnen opgeven.

Voor de Afdeeling,

A. D. EVENHUIS, Secr.

Afdeeling Rotterdam.

Algemeene leden-vergadering op Dinsdag 14 Oct. a.s. des avonds te 8 uur in het Clublokaal Weste. Wagenstraat.

1. Opening Notulen.
2. Mededeeling omtrent seinvergunning voor het clublokaal.
3. Winter Campagne.
4. Rondvraag en Sluiting.

DE SECRETARIS.

RADIO TELEFOONGIDS

(Zie voor algemeene werktijden, roepletters en golfengten, nummer 40).

VOORNAAMSTE OMROEPPROGRAMMA'S.

VRIJDAG 10 OCTOBER.

Radio-Paris, 1780 M. 1.20 Radio-concert door het Tzigane „Radio-Paris“-orkest: 1. Prelude, G. Beaume; 2. Impressions Provençales, Lou Carnaval, Cache-cache, Tendresse, G. Brun; 3. Piedigrotta, tarentelle, J. Rico; 4. Le Reveil, E. Tremisot; 5. Habanera, viool, Geloso; 6. Joyeuse Ballade, E. Dufrenne; 7. Arlette, Jane Vieu; 8. Serenade, violoncel, Borodine; 9. Patrie, air de ballet, Paladihle; 10. La Chanson des Abeilles, Filippucci; 11. Printemps sur la Riviera, M. Pesse; 12. La Danseuse de Tanagra, viool, Hirschmann; 13. Gavotte Bretonne, Bourgault-Ducoudray; 14. Pour Elle, idylle, C. Denisty; 15. Menuet, G. Doret; 16. Chant d'Automne, violoncel, Braga; 17. Chanson des Cieux, mélodie, J. Rico; 18. Valse de Mamzelle Boy Scout, Goublier.

5.20 Matinée littéraire.

9.20 Radio-concert: 1. Premier Quatuor, Beethoven; 2. Incantation et Danses, fluit: Lucy Dragon, Marc Delmas; 3. Voordracht door Radiolo; 4. Zang; 5. Mazurka, viool: Jeanne Tronche, Wieniawski; 6. Petit Elfe ferme L'Oeil, F. Schmitt; 7. Romance, violoncel: Lucienne Radsisse, G. Faure; 8. Marche Turque, Mozart.

10.20 Radio-Bal.

Londen, 365 M. 7.50 n.m. A „Merry and Bright“ Evening, Sydney Coltham (tenor), Leonard Hubbard (bariton), Frank Tully (causeur). The Wireless Orchestra. Orkest: Marsch „The London Scottish“, Haines; Petite Suite, Debussy; Zang: „Molly, Dear“, Monk Gould; „A Dream“, Bartlett; Orkest: „Ballet Russe“, tenor en bariton duet, Luigini; „Watchman! What of the Night?“ Sarjeant.

8.30 Frank Tully in an Impersonation of the Famous American Humorist, Walter C. Kelly, as „The Virginian Judge“; Orkest: Intermezzo „A Summer Morn“, Haines; „March of the Giants“, Finck; Zang: „The Pipes of Pan“, Elgar; „The Lute Player“, Allitsen; Orkest: Ballet Music, „La Reine de Saba“, Gounod.

9.20 Duet: „Awake“, Peilissier; Orkest: Three Light Pieces, Fletcher; „Dance Moresque“, Coates; Zang: „Duna“, Mac-Gill; „It is Only a Tiny Garden“, Haydn Wood.

10.20 Orkest: Overture „The Mikado“, Sullivan; Fox-trot Songs with Orchestra: „Why Did You Teach Me to Love You?“

Liscombe; „If All the Girls Were Good Little Girls“, Donaldson; Orkest: „Cheero!“ (The Palace Girls' Dance), Finck; Fox-trot „Hide and Seek“.

Birmingham, 475 M. 7.50 Militair-Orkest.

Ned. Seintoestellenfabriek, Hilversum, 1050 M. 8.— n.m. Spreker de heer H. Pilon, Hoofd Land- en Tuinbouw-School Glindhorst. Onderwerp: De pluimveeteelt in Nederland en een Nationaal pluimveeras.

de France, mélodie, Widor; 7. Chanson d'Ete, L. Gaubert-Elge; 8. La Noce Bretonne, viool, G. Willaume; 9. La Tentation de St. Antoine, Les Egyptiennes, Polketta, Intermezzo, Variation valse, Final, Goublier; 10. Sur les Flots, barcarolle, E. Dufrenne; 11. Arioso, violoncel, T. Lack; 12. Kaschouba, czardas, René Ghislain; 13. Idylle a Venise, Roger Weiller; 14. Ballet Bresilien, G. Goublier; 15. Berceuse, viool, Wael-Munck; 16. Un Ballo in Maschera, de Verdi, Trio par Adler.

HET UTRECHTSCH SEXTET.

Het Utrechtsch Sextet, bestaande uit de heeren Cor Kwant (fluit), Joh. Vink (hobo), Hans Helmke (klarinet), Max Rood (fagot), Hendrik Altink (hoorn), allen solisten van het Utrechtsch Stedelijk Orkest en Jan Wagenaar (piano), leeraar aan de Muziekschool van de Mij. tot Bevordering der Toonkunst te Utrecht.

Dit is de tweede maal, dat het Sextet voor de Hilversumsche microfoon musicert en gelet op het succes, dat de eerste uitvoering oogstte, valt er niet aan te twijfelen of ook ditmaal zullen de luisteraars het gebodene op prijs weten te stellen.

ZATERDAG 11 OCTOBER.

Radio-Paris, 1780 M. 1.20 Radio-concert door het Tzigane „Radio-Paris“-orkest: 1. Saltarello, P. Lacombe; 2. Dans la Paix du Soir, mélodie, M. Pesse; 3. Villanelle, A. Borchard; 4. Tarentelle, violoncel, Dezso Lederer; 5. Les Bayaderes de la Burgonde, P. Vidal; 6. Fleur

5.20 Radio-concert met medewerking der „Radio-Paris“-solisten: 1. Caprice en fa Mineur, piano, Mendelssohn; 2. Concertino, fluit, Briccialdi; 3. Suite en Re Majeur, viool, Perillhou; 4. La Belle au Bois Dormant, piano, André Marot; 5. Monoloog; 6. Introduction et Allegretto, fluit, E. Lalo; 7. Danse Espagnole, viool,

Sarasate; 8. Impromptu en Mi Bemol, piano, Schubert; 9. La Fee aux Roses, fluit, Tulou; 10. Chanson Folle, viool, Marcel Tournier; 11. Tarentelle Napolitaine, piano, Barthelemy.

9.20 Groot Gala-concert, georganiseerd concert door „Le Matin”.

Londen, 365 M. 7.50 n.m. Op algemeen verzoek, herhaling van „Army Reminiscence” door „The Roosters Concert Party, met medewerking van het Radio-orkest: 1. Réveillé: Roll Call and Physical Jerks, Mack and Merriman; 2. Fall In: The Sergeant-Major has His Innings, Merriman; 3. Battalion Orderly Room, Western; 4. A Route March: Songs and Talk on the Road, Merriman; 5. Cookhouse: The Usual Scramble, Mack; 6. A (S) Kit Inspection: Dodge and Swinger in Trouble Again, Merriman; 7. In a Y.M.C.A. Tent: A Typical Army Concert, Merriman; 8. Lights Out, Merriman.

ZONDAG 12 OCTOBER.

Radio-Paris, 1780 M. 1.05 Radio-orkest: 1. Suite, Rigaudon, Pavane, A. Guillot; 2. Campana a Serra, Vincenzo Billi; 3. Les Violettes, A. Marchoix; 4. Folies D'Espagne, viool, Corelli; 5. Airs a Danser, Passepied, Gavotte, Tambourin, G. Beume; 6. Danse de Magali, G. Brun; 7. Ariette, mélodie, P. Vidal; 8. Poeme Automnal, violoncel, G. Grecoort; 9. Sur L'Eau, barcarolle, A. Lefort; 10. Blonde Amie, sérénade, R. Carcel; 11. Simple Aveu, F. Thome; 12. Meditation de Thais, viool, Massenet; 13. Ginette de L'Argonne, fantaisie, R. Boischo; 14. Segoviane, danse Espagnole, P. Lacombe; 15. Lise et Lucas, historiette, H. Mouton; 17. Adagietto, violoncel, J. Hollmann; 18. Le Cid, de Massenet, Adler.

5.05 Radio-concert: Festival Régionaliste „La Picardie”.

9.20 Radio-concert: Fragmenten uit „La Tosca”. Opera Comique van Puccini.

10.20 Radio-dancing.

Ned. Seintoestellenfabriek, Hilversum, 1050 M. n.m. Concert te geven door het Utrechtsch Sextet, bestaande uit de H.H. Cor Kwant (fluit), Joh. Vink (hobo), Hans Helmke (klarinet), Max Rood (fagot), Hendrik Altink (hoorn), allen solisten van het Utrechtsch Stedelijk Orkest en Jan Wagenaar (piano), leeraar aan de Muziekschool v. d. Mij. tot bevordering der Toonkunst te Utrecht. Programma: 1. Kwintet opus 16, voor hobo, klarinet, fagot, hoorn en piano (de H.H. Vink, Helmke, Rood, Altink en Wagenaar), Ludwig van Beethoven 1770-1827; 2. Les Papillons, voor piano-solo (de heer Jan Wagenaar), Robert Schumann 1810-1856; 3. Andante uit het Concert, voor fagot (de H.H. Max Rood en Jan Wagenaar), W. A. Mozart 1756-1791; Pauze; 4. Trio in G. gr. terts, voor fluit, fagot en piano (de H.H. Cor Kwant, Max Rood en Jan Wagenaar), L. van

Beethoven; 5. Nocturne, voor hoorn en piano (de H.H. Hendrik Altink en Jan Wagenaar), Wouter Hutschenuyter 1859; 6. Divertissement Opus 6, voor fluit, hobo, klarinet, fagot, hoorn en piano (de H.H. Kwant, Vink, Helmke, Rood, Altink en Wagenaar), Albert Roussel 1869.

MAANDAG 13 OCTOBER.

Radio-Parijs, 1780 M. 1.20 Radio-concert door het Tzigane „Radio-Paris”-orkest: 1. Danse Moldave, G. Razigade; 2. Reverie D'Autonne, André Julienne & Urbini; 3. L'Enfant s'Amuse, H. Anis; 4. Saltarelle, violoncel, Oudshorn; 5. Piece Romantique, F. Fourdrain; 6. Serenata, Sadun; 7. Lolotte, Landeroin; 8. Violettes de Cannes, viool, L. Ballerou; 9. Chant d'Autonne, F. Rogister; 10. Loin d'Elle, G. Delille; 11. Chant du Matin, L. Maq-soline; 12. Valse Caprice, violoncel, Bizetka; 13. Les Libellules, E. Thomson; 14. Berceuse, Arnoux & Delsaux; 15. Anxiete, melodie, Vincent Puget; 16. Valse a Paco, viool, F. Beauvois; 17. Ballet de la Muette de Portici, Transcrit par J. de Smetzky, La Guarache, Le Boléro, La Tarantelle, d'Auber.

5.05 Radio-concert met medewerking der „Radio-Paris”-solisten: 1. Prelude & Fugue en la Mineur, piano: Maurice Camot, Bach; 2. Sonate en Re Majeur, violoncel: Lucienne Radisse, Mendelssohn; 3. Pastel de Jeune Fille, G. Mauclair; 4. Les Barricades Mysterieuses, piano, F. Couperin; 5. Menuet & Allegro, violoncel, Loeillet-Salmon; 6. Mon Ami Naz, monologue dit par Radiolo, Paul Arene; 7. Romance Sans Paroles, piano, G. Faure; 8. Premier Solo de Concert, violoncel, P. Vidal; 9. Ronde de Nuit, piano, E. Laurens.

9.20 Radio-concert: 1. Ouverture de la Perle Du Bresil, F. David; 2. Rondo Capriccioso, viool, St. Saëns; 3. Dictame, G. Grecoort; 4. Chant Indou, fluit, Rimsky-Korsakow; 5. Zang; 6. Au Bord du Danube, A. Wormser; 7. Variations sur un Theme Rococo, violoncel, Tschai-kowsky; 8. Grand Pere vous n'êtes pas vieux, G. Nadaud; 9. Orient, Suite pittoresque, Vers la cité indoue, Lo lotus, Cortège des éléphants sacrés, Danse des bayadères, Le chant de la mort, Derviches tourneurs, M. Delmas.

Ned. Seintoestellenfabriek, Hilversum, 1050 M. 6.— n.m. Kinderuur door mevrouw Ant. van Dijk.

DINSDAG 14 OCTOBER.

Radio-Parijs, 1780 M. 1.20 Radio-concert door het Tzigane „Radio-Paris”-orkest: 1. Ouverture de Phryne, A. Flamant; 2. Air de Ballet, F. Fourdrain; 3. Souvenir de Santa Cruz, P. Fauchey; 4. Rondeletto, violoncel, Marc Markus; 5. Chrysantheme, Divertissement Japonais, G. Duplant; 6. Aurora Mia, V. Dyck; 7.

Amore, melodie Tzigane, R. Carcel; 8. Meditation de Thais, viool, Massenet; 9. Kermesse Wallonne, Delchevalerie; 10. Legende Rose, Lied berceuse, F. Boland; 11. Serenade Napolitaine, Concert sous le balcon, Déclaration d'amour, H. Bure; 12. Canzonna, violoncel, Hasse; 13. Mysterieuse Patrouille, G. Aubry; 14. Ballet Regence, C. de Mesquita; 15. L'Abeille, viool, Schubert; 16. Le Trouvere, de Verdi, Adler.

5.05 Radio-concert met optreden der „Radio-Paris”-solisten: 1. Impromptu en La Bemol, piano, Schubert; 2. Clarinet; 3. a) Le Heron, André Alexandre; b) Exercices, E. Rostand; 4. Andante de la Sonate en la Bemol, piano, Weber; 5. Clarinet; 6. Conference sur les Instruments de Musique, Zamacois; 7. Minuetto, piano, R. De Montalent; 8. Clarinet; 9. Sept Petites Pieces, piano, Aux 4 coins, Très sérieuse pensée, La petite soeur dort, Amusons nous sans bruit, La poupée cassée, Disputo, Menuetto, Petite guerre sur un gros cheval de bois, Ribollet.

9.20 Zangles door mlle madeleine Bonnard, 7de les. Soirée littéraire & musicale consacrée au Poète Ronsard, à l'occasion de son 4e Centenaire”, Causerie door René Berton. Gedichten door mme Mary Marquet, van de Comédie Française en M. Escande, van de Comédie Française.

WOENSDAG 15 OCTOBER.

Radio-Parijs, 1780 M. 1.20 Radio-concert door het Tzigane „Radio-Paris”-orkest: 1. Fille de Soleil, mélodie Napolitaine, Bonincontro; 2. Apres L'Orage, Esquisse symphonique, H. Mouton; 3. Gigue, A. Borchare; 4. Serenade à Ninon, viool, Delaforet; 5. La Fete des Moissons, Petit divertissement, H. Roses; 6. L'Occident, rapsodie, Snoeck; 7. En Relisant vos Lettres, Masson Kick; 8. Napolitanella, violoncel, Braga; 9. Juanita, valse Espagnole, M. Cairanne; 10. Preziosilla, tarentella, R. Brubel; 11. A Sunday Promenade, Sadun; 12. Romance, viool, J. Volpatti; 13. L'Angelus Tinte, Les Oiseaux Chantent, M. Pesse; 14. Romance pour Violoncelle, M. Colin; 15. Miettes D'Amour, Popy; 16. Waria-Czardas, Michiels; 17. Paul & Virginie, de Victor Masse, Adler.

5.05 Radio-concert met optreden der „Radio-Paris”-solisten: 1. Bandoura, piano, Marius-François Gaillard; 2. Romance, viool, Beethoven; 3. Plaidoyer contre Les Femmes, Octave Pradels; 4. Fantaisie sur une Chanson Irlandaise, piano, Mendelssohn; 5. Chanson Louis XIII & Pavane, Couperin; 6. L'Opinion de Prosper Mariolle, monologue dit par Radiolo, M. & A. Fischer; 7. Scherzo Brillant, piano, Wollenfauff; 8. Sonate, viool, Allegretto, Allegro, Récitatif, Allegretto, Franck.

9.20 Festival Edouard Lalo, avec le concours de madame Nadia Martel: 1. Ouverture Du Roi D'Ys; 2. a) Air de Magared; b) Air de Rosen, du roi d'Ys, Zang: mme Nadia Martel; 3. 1e Mouvement de la Symphonie Espagnole, viool; 4. Marine, zang: mme Nadia Martel; 5. Introduction & Allegretto, fluit; 6. Allegro du Concerto en Re Mineur, violoncel; 7. Divertissement.

10.20 Radio-sauterie door het Marie „Cazes"-orkest.

Ned. Seintoestellenfabriek, 1050 M. 8 uur n.m. „Traviata" uit het gebouw Carré te Amsterdam.

DONDERDAG 16 OCTOBER.

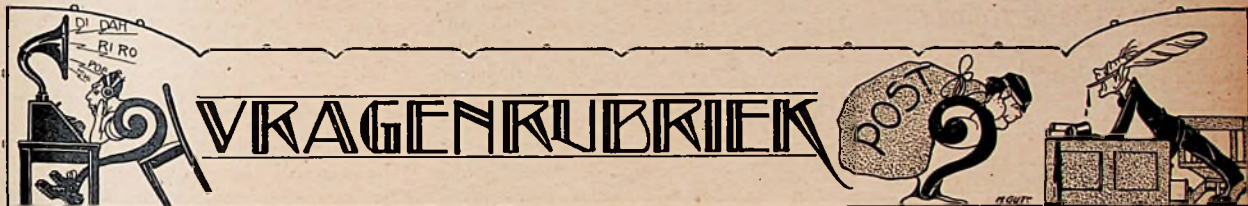
Radio-Parijs, 1780 M. 1.20 Radio-concert door het Tzigane „Radio-Paris"-orkest: 1. Andalousie la Nuit, de Anduaga; 2. La chanson du Rouet, Snoeck;

3. Rose d'Amour, G. Krier; 4. Farfadets, violoncel, Hussonmorel; 5. Feminissima, F. Popy; 6. Menuet, P. Fauchey; 7. Catalana, G. Razigade; 8. Pavane Louis XIII, viool, E. Thomson; 9. Zika, Czardas hongroise, Michiels; 10. Allegorie, mélodie, L. Rose; 11. Gavotte, G. Bernard; 12. Berceuse, violoncel, A. Pascal; 13. Aube d'Amour, Fredly; 14. Habanera & Sevillana, Volpatti; 15. Canzonetta, M. Daras; 16. Mazurka de Concert, viool, J. Delaforet; 17. Ballet de Robert le Diable, de Meyerbeer transcrit par F. Delamarche. L'ivresse, Le jeu, L'Amour, L'orgie.

5.05 Radio-concert met optreden der „Radio-Paris"-solisten: 1. 1er Mouvement de la Sonate op. 14, piano, Beethoven; 2. Troisième Sonate, fluit, Largo, Allegro Vivace, Bach; 3. Rondo, piano, Dussek; 4. Octobre (Retour d'une promenade à Verdus), Poésie dite par Radiolo,

Hélène Picard; 5. Nocturne, fluit, Maurice Camot; 6. Pastorale du 18e Siecle, piano, Perilhou; 7. Serenade, fluit, Colomer; 8. Les medecins specialistes, Monologue dit par Radiolo, T. Bernard; 9. Gavotte, piano, Scharres; 10. Valse, fluit, Chopin; 11. Chacome, piano, L. Couperin.

9.20 Radio-concert: 1. Suleika, danse orientale, L. Langlois-Weyts; 2. Valse de Concert, voor 2 violen en piano, E. Thomson; 3. Grenadier tu m'affoles... Fantaisie de Tulou, fluit; 4. Au soufflé des Zephirs, L. Billaut; 5. Quand meme; Hugues Delorme monoloog door Radiolo; 6. Pagina Argentina, viool, Garcia-Manzilla; 7. Chasse aux Papillons, Ch. Martin-Sisteron; 8. Zang; 9. Caquetage, violoncel, J. Domerc; 10. Canzonetta, E. Toselli-Scassola; 11. Chevauchée Cosaque, F. Fourdrain.

Stukken voor deze rubriek in te zenden op een afzonderlijk vel papier (of briefkaart) met opschrift „Vragenrubriek".

Rotterdam.

J. G. v. P. — In uw schema is C₁ een blokcondensator, grootte willekeurig (kan ook weggelaten worden, heelemaal geen verbinding daar), l is een lekweerstand van 2 à 4 megohm; bij het kruisje een normale roostercondensator.

J. B. — Als u van het schema op pag. 558 (vorig No.) de hoogfreq. lamp weglaat, heeft u precies wat u verlangt. Anders fig. 95 Draadloos Amateurstation, waar u nog eens precies zoo'n versterker achter zet, als er al staat (om de schema's voor dubbelroosterlampen te gebruiken, heeft men alleen al de voorroosters bij te teekenen en alle te zamen met plus hsp. te verbinden). U zond f 0.50. met welke bestemming?

F. Fr. — Als u in figuur 101 Draadloos Amateurstation de beide smoorspoelen S door weerstanden vervangt, daarna „sec." verbindt met Vs in fig. 67 en „Tk" met Vt in fig. 67, heeft u juist wat u wilde. (Zie pag. 143 Amateurstation beneden). U zult met schema-Koomans wel haast gelijke sterkte kunnen halen als dit schema goed wordt gebruikt.

P. F. v. d. Th. — Het eenige wat we kunnen denken is, dat uw laatste transformator defect is. Aan uw dubbelroosterlampen kunt u alle gelijke plaatsspanning geven.

C. W. v. d. G. — Uw schema is in orde behalve het voeren van den voorroosterstroom van 3 hoogfrequent en detectorlamp door de terugkoppelspoel. Dat gaat beslist niet. Aangezien u de det. lamp wegneemt, als de 3 lampen hoogfreq. worden gebruikt, kunt u wél den voorroosterkring van detectorlamp en laatste der 3 l. hoogfrequent samen door de terugkoppeling voeren. De andere

direct naar de hsp. batterij. Wij vreezen overigens, dat dit vrij ingewikkelde apparaat u geen genoegen zal doen beleven. Met een Koomansschema en 2 l. laagfrequent is u veel zekerder van goede werking. Al de verschillende aftakkingen op de hsp. batterij zijn niet noodig. Uw derde lamp laagfreq. wordt bij goede ontvangst zeker al overbelast. Misschien de tweede al. Vervanging van miniwatt door D II helpt dan niet. De miniwatt praesteert minstens zoo veel als de D II. U vervalt dus in E-lamp of Telefunken-thoriumlamp. Wij zouden u een veel eenvoudiger apparaat aanraden en als u proeven met raam en hoogfreq. versterker wilt nemen, een lossen hoogfreq. versterker.

N. J. v. d. H. — Voor acculaden kunt u volgens uw schema te werk gaan. Zie ook R. E. No. 16 van dit jaar. De aparte zekeringen vóór de accu zijn overbodig als u maar niet zóó veel licht brandt, dat de stroomsterkte voor de accu te groot wordt.

W. G. E. E. — Bij gebruik van E lampen in schema pag. 558 en van 4 volts accu, zoodat nagenoeg geen weerstand mag ingeschakeld blijven in gloeidraadkring, zal men in elk geval aan de laagfreq. lampen negatieve roostersp. moeten geven. Voor deze lampen bij 100 Volt plaatsp. hoogstens 3 à 4 volt. Bij de kruisjes wordt hiertoe eenige aftakbare celletjes van zakbatterij ingeschakeld met neg. pool naar rooster. De Pye-transformator is inderdaad een der allerbeste. Deze bestaan in 2 verhoudingen. Luidspreker zelf kiezen na vergelijking en probeeren. Te veel een kwestie van smaak. Een filter is een al dan niet lekke of met smoorspoel gecombineerde variabele condensator. Een condensator kan nooit doodendefect veroorzaken.

D. J. F. — Het bedoelde schema is ons bekend, maar wij verwachten er geen goede werking van. We hebben er dan ook geen proeven mee genomen.

Bilthoven.

P. A. C. d. P. — Dat u Hilversum (1100 meter) ook hoort op 370 ongeveer, beteekent, dat de zender een harmonische golf (1/3) uitzendt, die bij u nog sterk genoeg is op zoo kleinen afstand. De Radio Times is een afzonderlijk blad, waarop men postabonnement kan nemen.

Tiel.

A. C. — Overwikkelen van uw Siemensmagneto als gelijkstroomdynamo zal u wel geen voldoende stroom geven voor de hoofd lampen van uw auto. Gegevens voor draaddikte en aantal windingen bezitten we niet.

Amersfoort.

J. B. — Op een antenne van 30 meter 2-draads moeten Radiola en Chelmsford harder zijn dan gemiddeld de korte golf Engelsche telefonie. Zijn uw groote spoelen misschien vochtig?

Giehoorn.

J. R. — Waar blijkbaar Corver's Amateurstation in uw bezit is, kunt u voor een sec. toestel fig. 66 volgen, waarachter weer de versterker van fig. 89 kan worden verbonden, evenals bij primair. Voordeel van sec. ontvanger is dat de onderlinge storing tusschen stations iets geringer wordt. En u kunt er gemakkelijk fig. 108 (schema-Koomans) van maken. De D I is uitsluitend als detectorlamp beschouwen, D II als versterker. Lange-golftelegrafie uit Amerika zal met uw apparaat soms wel te hooren zijn. Op de korte golven

hoort men enkele malen Amer. telefonie al op één lamp. Dat is echter geen geregelde ontvangst, waarop men kan rekenen.

Deventer.

W. F. E. — Voor gelijkrichters is zoo chemisch zuiver mogelijk aluminium noodig. Wij denken dat uw gegoten aluminium een zeer onzuiver alliage is.

Kamerik.

T. v. O. — Voor hermagnetiseeren van een Berkomagneet is een sterke electromagneet noodig, gevoed met een aanzienlijk gelijkstroom. Als u het doet door stroom te zenden door draad om de magneetbeenen zelf, dan zal als u op de noordpool kijkt, de positieve stroom daar in richting van klokwijzers om heen gevoerd moeten worden. Om de zuidpool tegengesteld. Een groote accu, die dan eenige ampères levert, is gewenscht. Onderwijl den magneet met een hamertje tikken. Hoe lang, dat dient u te probeeren. Hoe de magneet in de dynamo staat, doet er niet toe. Een adres voor nikkelblik voor galvaniseeren, kennen we niet.

Antwerpen.

F. de F. — Octrool is op bedoelde spoelen aangevraagd. We zullen er proeven mee nemen.

Utrecht.

P. v. d. B. — Als uw derde lamp laagfrequent weinig versterking meer geeft, zal die ook wel vrij erg vervormen. Mogelijk dat verhoogde plaatspanning en een neg. rooster-spanning van 4 à 6 volts u verbetering geeft. Van krachtige telefonie moet u met 1 hfr., 1 d en 2 laagfr. trouwens al een geluid hebben, dat voor een kamer te sterk is. Probeer eens één lamp laagfreq. met prima transformator en lamp met ruime karakteristiek als Schrack of Telefunken-thorium. Dan zult u zien, dat drie lampen i. f. nooit noodig zijn. Een bepaald merk luidspreker kunnen we niet aanbevelen. Vraag er eenige op proef.

H. v. d. W. — Voor een accu van 8 amp. uur is 1½ amp. laadstroom veel te veel, vooral van een gelijkrichter. Bij 1½ amp. gelijkstroom wordt dan de verwarmingsstroom wel 2½ amp., terwijl de accu niet meer dan ¾ amp. zal mogen hebben. Dus is ½ amp. gelijkstroom de juiste maat.

Schiedam.

C. D. — Bedoeld recept heeft in „R.-E.” gestaan. We zullen trachten het weer voor u op te sporen, maar vonden het ook nog niet.

Maastricht.

W. G. v. d. K. — Uw schema is in orde, maar waar u voor Radiola met spoel 100 primair moet werken, is blijkbaar de capaciteit voor antenne aanzienlijk en dan wordt bij parallel-cond. de verhouding zelfinductie-capaciteit ongunstig voor genereren. Terugkoppelen in dat geval met spoel 400 is zeer abnormaal. Kan het daarbij ook nog zijn, dat uw spoelen vochtig zijn geworden of kortgesloten windingen hebben?

Zaandam.

J. B. — De eigenaardigheden van uw trillergelijkrichter, die na nog geen half uur goed werken, gaat vonken, waardoor contacten verbranden en accu kortgesloten raakt,

kunnen allerlei oorzaken hebben, als: slecht materiaal van de trillerveer, te zacht materiaal voor de contactpunten, groote onregelmatigheden in het lichtnet. Tegen het laatste zou weinig zijn te doen. Het apparaatje, dat eerst nog mede was gemonteerd, zal een 2 microfarad-condensator zijn geweest. De gelijkrichter moet ook zonder cond. bij goede instelling vonkloos kunnen werken.

Meerssen.

A. v. d. N. — Ons zijn enkele gevallen van roterende gelijkrichters bekend, waarvan de lagers eveneens uitliepen, vermoedelijk in verband met groote onregelmatigheden in het lichtnet. We weten niet, of dit bij u het geval kan zijn. Een goede kwaliteit trillergelijkrichter kan zeer zeker betrouwbaar werken. Een lampgelijkrichter als van Philips is absoluut zeker. Deze geeft wel slechts de helft der door u genoemde stroomsterkte, maar dat is voor de accu's nooit een bezwaar.

Katwijk.

Th. A. U. M. D. — Proeven met gecombineerde Reinartz en Armstrong superregeneratieve moet u geheel beschouwen als zelf-experimenteeren. Wij bezitten daarover speciaal voor werk op 50 meter geen gegevens en zijn zelfs zeer verlangend, als u resultaat heeft, eens een beschrijving te ontvangen. U moet erop rekenen, dat het toestel door het laagfrequent genereren altijd minder gemakkelijk hoogfrequent genereert. Dat een handig amateur met gewonen ontvanger nog ver beneden 100 meter resultaat kan hebben, is zeker. De grens waar de groote moeilijkheden beginnen, ligt voor den een wat lager dan voor den ander. Groote doode einden moet men kortsluiten (als de eigen-golf daarvan grooter is dan 2/3 der ontvangen golfengte). Uw schema is eigenlijk heelemaal geen Reinartz meer. De eigenaardigheid daarvan is de regeling der terugkoppeling met cond. Of het samen wikkelen van de hoogfreq. spoelen in één spinneweb hier zal willen werken, hoe de volgorde het best is te kiezen enz. zouden we eerst allemaal zelf moeten probeeren. U zult dat zelf moeten uitzoeken. Plus en min-teekens staan in het schema goed. Bepaalde literatuur over werken met golven vanaf 30 c.M. kunnen we niet opgeven. Genererende ontvangst op 25 meter lukt niet geschikte apparaten zeker, maar of dit geschikt is voor bedrijf is iets anders. Overigens is voor werken op heele korte golven golfengte-transformatie het aangewezen middel.

Enkhuizen.

K. V. — Wanneer uw nieuwe dubbelroosterlamp als enkele detector beter werkt dan een hoogvacuümlamp, doch met 2 l. laagfr. er achter slechter, vragen we ons af of de afzonderlijke aftakkingen van de hsp. batterij daarbij wel goed zijn gemaakt. Zend uw schema eens, dat hierbij wordt gebruikt, dan kunnen we nader zien.

W. v. L. — U heeft uw accu overbelast! Voor elke lamp is een accucapaciteit noodig van ca. 8 amp. uren.

Bovendien gebruiken twee lampen twee maal zooveel stroom als een, zoodat u zich niet erover behoeft te verwonderen dat de accu daardoor sneller ontladen wordt.

Ede.

G. J. v. E. — Wij komen op uw vraag

terug. Wij hebben die toegezonden aan een medelid, die geregeld met het bedoelde schema werkte.

Geverik Beek.

R. C. — Gekraak in uw toestel, dat met onderbrekingen optreedt, ook als de antenne is afgeschakeld, kan zijn oorzaak vinden of in half gebroken telefoonsnoer (nagaan of het bij beweging van dit snoer verergert) of in gassende cellen in de hoogsp. batterij. Deze zullen bij opmeting ook wel te lage spanning blijken te geven en dienen verwijderd te worden. Waarom werken met seriecond. soms ook wel zwakker geluid geeft, is niet direct eenvoudig te verklaren; maar als de ervaring dit leert, is parallelschakeling natuurlijk te prefereren. Neg. rooster-spanning wordt in een versterker zonder rooster. aangelegd door een droge batterij te plaatsen, waar in het schema in ons vorig No. (voor stop en klink) de kruisjes staan.

Veendam.

J. H. H. — U zult met een tweede dubbel. lamp laagfrequent wel goede luidsprekerontvangst kunnen krijgen. Als No. 38 nog in voorraad is, zullen we het laten zenden.

J. J. Th. — Als we u goed begrijpen, bezit u een gelijkrichter met één gelijkrichtlamp, die minder stroom levert dan de 2.4 amp. maximum laadstroom van een accu. Dat is geen bezwaar. U kunt gerust laden met minder sterken stroom. Het duurt alleen evenredig langer. Voor de accu is het eerder beter.

Den Haag.

W. M. — Over het afstemmen van schema-Koomans is in R. E. No. 14 uitvoerig geschreven. Leden der N. V. V. R. kunnen dit uit de bibliotheek krijgen. Vragen publiceren kost veel te veel ruimte.

G. H. — Gewone helgloeiende lampen zijn voor werken op wisselstroom ongeschikt. Dat is toch in het artikel in vorig No. juist met nadruk betoogd. Neg. rooster-spanning voor E-lamp bij 100 Volt plaatsp. hoogstens 4 volt. Op een 3 volts-beltransformator kon de E-lamp, die 4 volt nodig heeft, natuurlijk heelemaal nooit werken.

E. H. B. B. — Probeert u eens de mingloeidraadklem te aarden, voor alle zekerheid tegen kortsluitingen via een zeer groote condensator, bijv. voor 2 micro-farad.

Verwijderen van schakelaar B kan inderdaad belangrijke verbetering opleveren.

De eigen golf van de terugkoppelspoel mag nooit grooter zijn dan de golfengte die men wenscht te ontvangen.

Uw toestel is niet geschikt voor korte golf-ontvangst en dat is alleen met andere spoelen niet te verbeteren. Voor korte golven zult u het heele toestel moeten ombouwen met kleinere condensatoren, korte verbindingsdraden, enz. Een korte golf primair ontvangen genereert altijd zeer moeilijk.

3e. Het dood-eind van de spoel is de schuldige. Uw ontvangst is niet zeer slecht. Het kan echter beter.

Apeldoorn.

W. C. A. V. — De fout in uw dubbel. lamp versterker is, dat de platen der twee lampen met elkaar zijn verbonden. Verbreek die verbinding, dan is vermoedelijk alles in orde.

C. C. K. — Een groote antenne kan alleen ten gevolge hebben dat men *kleinere* spolen moet gebruiken dan anderen, tenzij u misschien door de grootte uwer antenne ook nog op harmonische bovenafstemmingen kunt werken. Voor het zelf maken van een luidspreker volgens systeem Brown kunnen wij u ook niet meer inlichtingen geven dan te vinden zijn uit R.-N. 1923 pag. 280 en door het open maken van een gewone Brown-telefoon.

Arnhem.

F. J. A. d. T. — Uw variometer kunt u volgens fig. 34 schakelen, binnenspoel voor terugkoppeling. Meetbereik vermoedelijk in de buurt van 200—600 meter.

Eygelshoven.

A. J. O. — De 220-volt-secanode mag op 250 worden aangesloten. Dat kan met vrijwel alle 220 V. transformatoren. Zonder bezwaar. De precieze bijzonderheden der Secanode kunnen we even min verschaffen als van andere handelstoestellen. Alles zelf vervaardigende, zal men nog wel wat te probeeren hebben, voordat het helemaal goed gaat. Overigens is uw opzet juist. Op een lampgelijkrichter moet men meer dan 110 V. zetten om er 100 uit te halen. De Ducon is naar wij meenen, door de NSF geïmporteerd.

Hilversum.

V. d. M. en K. — Vriendelijk dank voor

gezonden inlichtingen, waarop wij terugkomen.

Oosterhout.

X. — Kruising van telefoondraden door andere electriche geleidingen is in de Telegraafwet verboden. Als men een antenne als electriche geleiding beschouwt in den zin der wet, dan mag dus een antenne niet kruisen. Alleen door een rechtzaak ware dit uit te zoeken.

M.

G. — Wij vermoeden, dat in uw buurt het electriche net van het Prov. El. Bedrijf een storing of lekkage heeft. Zie „R.-E.” 1924 No. 19, bericht van den heer D. Michiels te Oude Bildtzijl. Of is er een dynamo of motor in uw buurt, die vonkt?

Hoorn.

B. V. — Uw schema is goed, behalve dat aardzijde afstemspoel aan min gloeidraad moet worden verbonden. Bij lampen met rooster. is het onverschillig of u de gloeidraadweerstand in min- of plusleiding heeft. Lekweerstand altijd zoo mogelijk (als in uw schema) parallel op r cond. Positieve roosterspanning is altijd verkeerd. Negatieve alleen nuttig als men geen rooster. gebruikt. Dan te schakelen op plaats der kruisjes in schema vorig no. pag. 558. Als detector kunt u evengoed D II als E nemen. Hoogere plaatsspanning voor laatste lamp

kunt u in serie met telefoon schakelen. Branduren der E lamp zeker 1000.

Venlo.

M. B. — Achter schema-Koomans blad. 498 kan direct een laagfreq. versterker worden geschakeld op zelfde batterijen. (Uit oude 2 l. Telefunken versterkers eerst verbinding primair-sec. van eersten transformator wegnemen).

Wegens plaatsgebrek moet de beantwoording van enkele vragen blijven liggen tot een volgend Nr.

KLEINE ADVERTENTIES.

Vraag en aanbod rubriek uitsluitend ten dienste van de amateurs, niet voor den handel.

Prijs 1—5 regels f 2.50; elke regel meer 50 oent, bij vooruitbetaling.

Te koop gevaagd

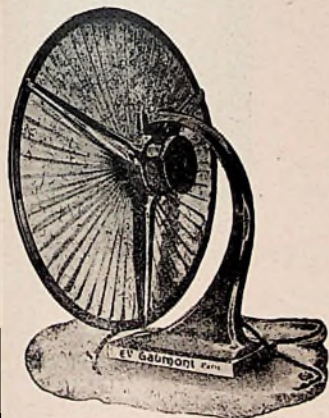
1 Telefunken 8 poots zoemer type K. S. 72 en 1 meetkastje 0—6—60—300 Volt, benevens Ohmmeter.

Brieven onder letter R.E. 99 bur. van dit blad.

Te koop

prima 4 lampstoestel HD&L ingebouwd 35 X 50, eboniet, 10 spolen, Anode 120 V, Varta 2 L8 accu, telefoon, Antenne 2 X 25 M. Baby Sterling luidspreker f 200.—

Brieven onder letter R.E. 100 bur. van dit blad.

Nu sterke telefoniestations als Chelmsford, Radiola en... — wij mogen met bescheidenheid zeggen — dat der Nederlandsche Seintoestellen Fabriek te Hilversum voortdurend „in de lucht” zijn, is er behoefte aan een luidsprekende telefoon, die de draadlooze muziek niet alleen luid, maar bovenal natuurlijk weergeeft.

Zulk een luidspreker is **DE LUMIÈRE.**

De Lumière luidspreker heeft een totaal afwijkende vorm van de conventionele modellen.

Het zacht crème waaivormige diaphragma van gepoliseerd perkament bevestigd op aluminium voet maakt deze hoorlooze luidspreker tot een sierraad en een graag gezien ornament in de huiskamer.

De weergave is zóó subliem, dat gij Uw oogen slechts behoeft te sluiten om het orkest in of nabij Uw woning te wanen

Levering in sierlijke doeltreffende omballage.

PRIJS f 70.—.

Nederlandsche Seintoestellen Fabriek

HILVERSUM.

Telegramadres : „SIGNAL”. — Telefoon 1821.

Adres voor Ned. Indië:

De N. T. M. „Radio Holland”

Tandjong Priok.

H.H. AMATEURS!

Wenscht U een transformator die aan alle eischen voldoet? Vraag dan P. Y. E. Diftortionleff L. F. transformer bij de firma

VAN GELDER & LOOF

Ged. Burgwal 22 Den Haag. Tel. 10161.

Het Draadloos Zendstation

DOOR **J. CORVER.**

PRIJS: ingenaaid f 3.75.

gebonden f 5.—.

Het werk is alom bij den Boekhandel verkrijgbaar en wordt na inzending van het bedrag franco toegezonden door den Uitgever N. Veenstra (Uitgevers-Mij. „'s-Gravenhage”), Laan van Meerdervoort 30, te 's-Gravenhage.

WEET U

dat

DOMINIT-Accumulatoren

desgewenscht

GEFORMEERD en GELADEN

zonder prijsverhooging

worden geleverd?

„DOMINIT” AMSTERDAM

HEERENGRACHT 291. Telef. 36948.

ZEND-TRANSFORMATOREN.

A. Voor gloeidraad zendlampen.

Type.	Prim.	Voltage. Sec.	Secundair Vermogen.	Amp.	Prijs:
AF 4	110	2 + 2 = 4	12 W.	3	f 4.65
EF 4	110	2 + 2 = 4	25 —	6	„ 8.80
GF 6	110	3 + 3 = 6	50 —	8	„ 18.90

Alle met middenaftakking.

B. Voor plaatsspanning zendlampen.

Type.	Prim.	Voltage. Sec.	Secundair Vermogen.	Amp.	Prijs:
EF 350	110	175 + 175 = 350	12 W.	0.04	f 11.60
GP 800	110	400 + 400 = 800	30 —	0.04	„ 18.95
MP 1000	110	500 + 500 = 1000	100 —	0.1	„ 41.80
PP 2000	110	1000 + 1000 = 2000	250 —	0.12	„ 71.50
RP 4000	110	2000 + 2000 = 4000	500 —	0.12	„ 147.50

Alle met middenaftakking.

Voor 220 V. Primair + 5 %. Andere types op aanvraag.
Levering op korten termijn. Handel hooge korting.

DE WIT, SADEE & Co. -- DEN HAAG.

Telefoon 71717.

GLOEILAMPENFABRIEK „RADIUM”

Radio Record ER.

Enkelroosterlamp

30-70 Volt anodespanning
4 Volt gloeidraad
0,5 Amp. gloeistroom

Prijs f 4.—

VERKOOPKANTOOR
AMSTERDAM
KEIZERSGRACHT 324
Telefoon 36588

FABRIEKEN
TILBURG
BREDASCHWEG 193
Telefoon 1242

Wegens het buitengewoon groot aantal aanvragen voor proeflampen op de reductie-bons is er eenige stagnatie ontstaan in de aflevering; 15 October a.s. evenwel hopen wij alle bestellingen te hebben uitgevoerd.

Degenen die nog geen reductie-bon hebben ingeleverd kunnen deze alsnog tot 31 October a.s. inzenden.

DE DIRECTIE.

Radio Record D.R.

Dubbelroosterlamp

8-12 Volt anodespanning
4 Volt gloeispanning
0,5 Amp. gloeistroom

Prijs f 4.50

Reuzen prijsvermindering.

UIT VOORRAAD LEVERBAAR:

Pathé Luidsprekers (nieuwste model)	f 39.—
S. F. R. Radio lampen	„ 5.—
S. F. R. Microwatt lampen	„ 8.50
Fotos „triode” lampen	„ 6.—
Philips E lampen	„ 6.—

WIJ VERZOEKEN H.H. HANDELAREN CONDITIES AAN TE VRAGEN.

VAN KLAVEREN & CO.

GERARD SCHAEPESTRAAT 8 - AMSTERDAM. - Tel. 34824.

Hoofdvertegenwoordiger voor Nederland firma Pathé Parijs.

*Dubbel
voordeel!*

"Lage
anode-
spanning.."

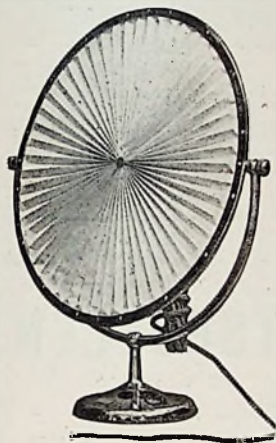
"Kleine
gloeidraad
energie.."

De Philips' Miniwatt-Dubbelrooster-
lamp geeft een aanzienlijke vereen-
voudiging en besparing voor den
radio-amateur. Door het lage gloeidraad-
verbruik is het mogelijk van dezelfde
accu veel en veel meer genoeget te
hebben dan voorheen. De lage anode-
spanning voor de Philips' Miniwatt-
Dubbelroosterlamp wordt verkregen
met slechts één of meer droge zak-
lantaarn-batterijen.

Philips

PHILIPS Miniwatt
dubbelrooster.lamp (Tetrode)

Handelaren brengt in uwe omgeving de sensationeele nouveautés's
tevens successen van **RADIOLA, n.l.**

1. De **RADIO-MICRO LAMP** (vraagt hierover brochure) f 8.50
2. De Luidspreker **RADIOLA LUMIÈRE** „ 65.-
3. De **TAPIS CADRE** voor groote golven (raamantenne
in den vorm van een wandtapijt) „ 47.-

Alsmede de

- RADIOLA TRANSFORMATOREN** (voor hoogfr.
Versterking) „ 4.25
- R. A. Lampen** „ 5.-

GEBRUIKELIJKE HANDELSKORTING.

SOCIÉTÉ FRANÇAISE RADIO-ELECTRIQUE

Hoofdkantoor voor Nederland: LEUVEHAVEN 8, ROTTERDAM. -- Tel. 14036.

GROSSIERSFIRMA

zoekt voor haar afd. Radio

REIZIGER

goed op de hoogte van radio-techniek.
Alleen zij, die reeds ervaring hebben op
dit gebied komen in aanmerking.

Brieven onder letter M. V. B. bur. v. d. blad.

REPARATIE RADIOLAMPEN.

Wij herstellen de Radio Ontvanglampen van elk fabrikaat en
garandeeren de goede werking.

HERSTELPRIJS f 2.25 per stuk.

GLOEILAMPENFABRIEK „RADIUM”
AMSTERDAM
KEIZERSGRACHT 324
Telefoon 36588

TILBURG
FABRIEK: BREDASCHEWEG 193
Telefoon 1242

EENE TOOVERFORMULE.

ZEG: -- „**SQUARE LAW**”

en de afstemming van Uw toestel zal

aanmerkelijk verbeteren.

Met dit type wordt het ideaal van iederen amateur
vervuld: eene

uniforme golflengte-verdeeling

over de **geheele** condensatorschaal.

Alle typen GENERAL RADIO Co. CONDEN-
SATORS kunnen

zonder prijsverhoging

met „square law” platen worden geleverd.

A. A. POSTHUMUS
Tromplaan 32, BAARN.

„FERRIX” TRANSFORMATOREN.

HOOFD-IMPORTEURS:

N. V. Handelsmaatschappij VAN SETERS & Co.

Nassau Ouwkerkstraat 3, DEN HAAG.

Model	Primair		Secundair		Prijs
	spanning	spanning	spanning	stroomsterkte	

Transformatoren voor gloeidraadspanning van ontvang- en zendlampen.

AF 4	110 volt	2 + 2 volt	3 amp.	f	4.—
CF 4	220	2 + 2	8 "	"	4.80
EF 4	110	2 + 2	6 "	"	7.20
EF 4bis	220	2 + 2	6 "	"	7.60
GF 6	110	3 + 3	8 "	"	12.—
GF 6bis	220	3 + 3	8 "	"	12.60

Transformatoren voor anodespanning van ontvang- en zendlamp.

AP 200	110 volt	200 volt	20 m.A.	f	5.20
CP 200	220	200	20 m.A.	"	5.60
EP 350	110	175 + 175	40 m.A.	"	10.—
GP 800	110	400 + 400	40 m.A.	"	16.40
MP 1000	110	500 + 500	100 m.A.	"	33.—
PP 2000	110	1000 + 1000	120 m.A.	"	61.60
RP 4000	110	2000 + 2000	120 m.A.	"	127.60
TP 8000	110	4000 + 4000	120 m.A.	"	267.20

[ook voor 220 V. verkrijgbaar]

Voor gelijkrichters acculaden.

Auto E	110 volt	5 + 5 volt	3 amp.	f	7.20
Auto G	110	6 + 6	12 amp.	"	12.—
Auto V	110	12 + 12	5 amp.	"	16.—

Wij vestigen de aandacht op bovenstaande, in verband met den huidige frankenkoers, officieel vastgestelde prijzen.

— Vraagt volledige prijscourant en verdere gegevens. —

Meest courante modellen in voorraad.

HANDELAREN GEBRUIKELIJKE KORTING.

ALLE „NUTMEG” ONDERDEELLEN

uit voorraad leverbaar.

GEILL. PRIJSCOURANT GRATIS. HANDEL RABAT.

Hellesens Anode-Batterijen. Varta Accu's.

Philip's Lampen en Gelijkrichters.

A. F. M. HAZELZET, Steiger 9, Tel. 3114, ROTTERDAM.

OPGERICHT 1890.

SMITH & HOOGHOUDT

KEIZERSGRACHT 6, TEL: 34163, AMSTERDAM.

Het aanschaffen van een

BROWN-LOUDSPEAKER

beteekent Uwe ontvang-
installatie verbeteren.

Prijs: type H 1 . . f 70.—

„ „ H 2 . . „ 33.—

Vraagt gratis prijsbladen.

Radio Technisch Bureau „BROADCAST”

DOUZASTRAAT 34 -- DEN HAAG.

H.H. AMATEURS.

Hiermede hebben wij de eer U kennis te geven van onze verhuizing per 15 October a.s. naar

SONOYSTRAAT 75.

Voor Uwe gewaardeerde orders houden wij ons ten zeerste aanbevolen.

Hoogachtend Uw dw.,

H. RUNDERVOORT.

MACHINAAL GEWIKKELDE

HONIGRAATSPOELEN

PER SERIE VAN 10 STUKS No. 25-400

ONGEMONTEERD f 4.75

GEMONTEERD, MET CELLULOID BAND EN VERNIKKELDEN STEKKER OP EBONIETEN BLOKJE f 12.—

ORMOND CONDENSATOREN

MET INGEBOUWDE FIJNREGELING.

WEDERVERKOOPERS HOOG RABAT

JEAN H. LEENDERS

RADIO-ARTIKELEN

STEYL-TEGELEN

TELEF. VENLO 348 TELEGR. ADR. RADIO LEENDERS.

Aan den Handel.

De volledige reeks Sterling Radio Apparaten geniet eene alom beroemde reputatie en deze apparaten worden overal in de wereld verkocht. Zend ons Uw naam en adres en het zal ons verheugen U onze geillustreerde prijs-couranten, condities en reclame materiaal te doen toekomen.

STERLING DINKIE LOUD SPEAKER

Het kereltje
met de
luide stem

Mijn „DINKIE” Loud Speaker zal zich een weg banen in de woningen van duizenden die van Radio houden. Dinkie is klein van stuk, maar groot van omvang—de prijs is gering maar de waarde er van is groot. En wat het reproduceerend vermogen betreft? Werkelijk, of het muziek, zang of spreekgeluid betreft, geen Loud Speaker, van welke afmeting of prijs ook, is in staat beter werk te verrichten. De „Dinkie” zal op groote schaal worden geadverteerd en zal het lot ten deel vallen het grootste debiet te erlangen dat ooit in de Radio branche gekend is. Daar Dinkie slechts weinig meer kost dan goede hoofdtelefoons, hoe zou dit kunnen worden verhinderd.

AFMETINGEN:

Grootste Hoogte 33 cm.
Diameter van boorn 18 cm.
Diameter van voetstuk 10 cm.

Telefoon: Muscum 4144 (7 lijnen)
Telegrammen: „Cucumis, Wesdo, London.”

STERLING TELEPHONE & ELECTRIC CO. LTD.

Telephone House, 210-212 Tottenham Court Rd. London, W.1.

FABRIEK: DAGENHAM, ESSEX, ENGLAND.

Alleenvertegenwoordigers in Nederland voor Loud Speakers Hoofdtelefoons.

HANDELMAATSCHAPPIJ R. S. STOKVIS & ZONEN

Amsterdam. ROTTERDAM. Groningen.

Men vraze Etalagekaarten aan „ame”e met naam bedrukte brochures, enz.

Advert. van Sterling Telephone and Electric Company, Ltd., Fabrikanten van Telefoon en Radio Apparaten.